

Výroční zpráva

o činnosti a hospodaření za rok 2019

ŮSTAV	
	STĀTU
A	PRĀVA

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2019

Stanovisko Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:
Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., projednala tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 19. června 2020.

Stanovisko Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:
Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., schválila tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 25. června 2020.

V Praze dne 22. května 2020.

1 — Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách	7	6 — Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj	47
2 — Informace o změnách zřizovací listiny	11	7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště	49
3 — Hodnocení hlavní činnosti	13	8 — Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	51
4 — Hodnocení další a jiné činnosti	43	9 — Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	53
5 — Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce	45	10 — Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím	55
		Zpráva auditora o ověření účetní závěrky za rok 2019	56

1 — Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a — Složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:
JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Interní členové:

JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda
JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda
JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.

Externí členové:

prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc. (Ústav státu a práva SAV v Bratislavě)
doc. JUDr. Lenka Pítrová, CSc. (Právnická fakulta UK)
PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

PhDr. Jiří Beneš (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.) – předseda
PhDr. Jarmila Čermáková (Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.) – místopředsedkyně
doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D. (Právnická fakulta UPJŠ V Košicích)
Ing. Petr Bobák, CSc. (Akademie věd ČR)
JUDr. Michal Švorc (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).

b — Změny ve složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. a jejich činnost

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Na pozici ředitele nedošlo v roce 2019 ke změně.

Ředitel jako statutární orgán veřejné výzkumné instituce vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, a jinými právními předpisy. Na základě Organizačního řádu Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. řídil také agendu vypracovávání vědeckých posudků a ediční činnosti ústavu.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Ve složení Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., (dále jen „Rada“), nedošlo v roce 2019 ke změně.

Rada se v roce 2019 sešla na čtyřech řádných zasedáních, a to ve dnech 14. 2., 21. 6., 31. 10. a 3. 12. 2019. Mimo řádná zasedání Rada opakovaně rozhodovala per rollam.

Na únorovém zasedání Rada potvrdila rozhodnutí přijatá per rollam před tímto zasedáním, a to mj. o schválení změny Organizačního řádu za účelem zřízení výzkumné jednotky Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací ode dne 10. 1. 2019. Dále Rada projednala návrh rozpočtu na rok 2019 a návrh střednědobého rozpočtového výhledu na léta 2020–2021, které po upřesnění a projednání Dozorčí radou následně schválila procedurou per rollam. Rada se dále zabývala otázkou přípravy nového volebního řádu Rady, a to v návaznosti na přijetí nového vzorového volebního řádu vydaného AV ČR. Kromě toho Rada vyslechla informace ředitele o akreditaci a zahájení doktorských studijních programů připravených ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity. Rada též projednala návrhy smluv o spolupráci, a to mj. s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce a s Nejvyšším státním zastupitelstvím, a rovněž návrhy výzkumných projektů, včetně návrhu předkládaného mezinárodnímu konsorciu NORFACE.

Per rollam Rada rozhodovala zejména o schválení změny vnitřního mzdového předpisu a dále o projednání návrhu projektu Právo ochrany klimatu, který byl předložen do soutěže AV ČR o prémii pro perspektivní výzkumné pracovníky *Lumina quaeruntur*,

jakož i návrhů projektů předkládaných do veřejné soutěže vyhlášené Grantovou agenturou ČR.

Na červnovém zasedání Rada vzala na vědomí návrh výroční zprávy o činnosti a hospodaření za rok 2018, která však musela být z důvodu chybějícího výroku auditora schválena až po ověření účetní závěrky auditorem a po projednání Dozorčí radou per rollam. V této souvislosti byla Rada informována i o výběru nového auditora v souladu s doporučením AV ČR na pravidelnou obměnu auditorů ověřujících účetní závěrky pracovišť AV ČR. Rada dále projednala předběžný návrh dílčí dohody o spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity o spolupráci při uskutečňování doktorských studijních programů, o jejichž podmínkách diskutovala. Rada rovněž vyslechla informaci o přípravě nového volebního řádu Rady a o vhodnosti rekodifikace vnitřního mzdového předpisu.

Per rollam Rada rozhodla mj. o převedení zisku z roku 2018 do rezervního fondu a o opatřeních reagujících na výhradu auditora k účetní závěrce.

Na říjnovém zasedání Rada vzala na vědomí informaci ředitele o zajištění fyzické inventarizace majetku v přímé návaznosti na výhradu auditora k účetní závěrce za rok 2018. Rada rovněž vzala na vědomí informaci o hodnocení výzkumných organizací RVVVI podle vládní Metodiky 17+ a o dosavadních výsledcích ústavu v rámci tohoto hodnocení, a dále informaci o přípravě a podobě pravidelného hodnocení pracovišť AV ČR za období 2015 – 2019, které je naplánováno na rok 2020. V rozpravě se Rada zabývala kroky, které ústav s ohledem na hodnocení přijímá a bude přijímat, jakož i o jejich souslednosti.

Per rollam Rada schválila změnu Organizačního řádu, na jejímž základě byla ode dne 1. 12. 2019 založena výzkumná jednotka *Centrum pro klimatické právo a udržitelnost*, zřízená v souvislosti s udělením prémie AV ČR *Lumina quaeruntur* dr. H. Müllerové na řešení projektu *Právo ochrany klimatu*.

Na prosincovém zasedání Rada schválila návrh rozpočtu sociálního fondu na rok 2020 a návrh nového volebního řádu Rady. Rada rovněž přijala usnesení k vyhlášení výběrového řízení na obsazení funkce ředitele ústavu, jehož funkční období končí v červnu 2020, a dále k harmonogramu a personálnímu a věcnému zajištění tohoto výběrového řízení.

Pravidelnou součástí programu výše uvedených zasedání Rady v průběhu roku 2019 bylo projednávání průběžných zpráv o vývoji hospodaření a o výzkumné činnosti pracovníků, včetně informací o průběhu plnění grantových a jiných výzkumných

projektů a o pořádání vědeckých akcí (mezinárodní konference, symposia, workshopy), a informací o personální situaci v jednotlivých útvarech ústavu, zejména o průběhu a výsledcích výběrových řízení vypsanych na obsazení místa výzkumného pracovníka se zaměřením na veřejné právo a na obsazení pozice vedoucího THS.

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

V roce 2019 skončilo druhé pětileté funkční období 3 členům Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen „Dozorčí rada“):

PhDr. Jarmila Čermáková – místopředsdkyně (8. 11. 2019)

PhDr. Jiří Beneš – předseda (31. 12. 2019)

Ing. Petr Bobák, CSc. – člen (31. 12. 2019).

Novými členy Dozorčí rady byli zřizovatelem s účinností od 15. 1. 2020 jmenováni:

PhDr. Pavel Baran, CSc. – předseda

JUDr. Miloslava Hálová, PhD. – místopředsdkyně

PhDr. Taťána Petrasová, CSc. – členka

V roce 2019 se konala dvě zasedání Dozorčí rady, a to ve dnech 30. 5. a 11. 12. 2019. Prvního jednání Dozorčí rady se jako hosté účastnili ředitel ústavu a vědecká tajemnice ústavu, druhého zasedání pak vedoucí Hospodářské správy a vedoucí Střediska vědeckých informací.

Na prvním zasedání Dozorčí rada potvrdila hlasování per rollam realizovaná v předchozím období, zejména o návrhu rozpočtu ÚSP na rok 2019 a o návrhu Plánu výnosů a nákladů v rámci střednědobého výhledu rozpočtu ÚSP na roky 2020 až 2021. Dozorčí rada následně projednala a vzala na vědomí aktualizovanou podobu rozpočtu na rok 2019 v souvislosti s dotací na nově zřízenou výzkumnou jednotku Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací a grantovými a programovými projekty. Dále Dozorčí rada projednala a schválila zprávu o své činnosti za rok 2018 předloženou předsedou Dozorčí rady. Dozorčí rada dále vyslechla informaci ředitele ústavu o průběhu výběru nového auditora pro účetní rok 2019 a došlých nabídkách a požádala ředitele o předložení nabídek společností Pagina Bohemia s. r. o. a 22 hlav s. r. o. Dozorčí rada se rovněž seznámila s textovou částí Výroční zprávy o činnosti a hospodaření za rok 2018.

Na druhém zasedání Dozorčí rada potvrdila hlasování per rollam realizovaná v předchozím období o projednání Výroční zprávy o činnosti a hospodaření za rok 2018 včetně ověření účetní závěrky,

o zadání nadlimitní veřejné zakázky na dodávku ekonomického informačního systému, o určení společnosti 22 hlav, s. r. o., jako auditora pro účetní rok 2019 a o hodnocení manažerských schopností ředitele, jehož výsledek byl předán na oddělení III. vědní oblasti AV ČR. Dále Dozorčí rada projednala a vzala na vědomí průběžnou zprávu o hospodaření ústavu za rok 2019. Dozorčí rada požádala s ohledem na praxi ostatních vědeckých institucí, aby jí byl předložen přehled uzavřených smluv s vnějšími subjekty za rok 2019 a aby byla vedena tato evidence i v následujících letech.

2 — Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2018 nedošlo ve zřizovací listině
Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.,
k žádným změnám.

3 — Hodnocení hlavní činnosti

Předmětem hlavní činnosti Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále „ÚSP“), podle zřizovací listiny je vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. Hlavní směry výzkumné činnosti vyplývají z vědecké koncepce ÚSP.

V roce 2019 se dále prohloubilo multidisciplinární zaměření výzkumné činnosti ústavu, které bylo formálně zahájeno změnou organizačního řádu z roku 2017. Vědecká oddělení v této koncepci plní funkci administrativních útvarů pro potřeby zajišťování a organizace personálních záležitostí a pracovněprávních vztahů. Nositeli výzkumu jsou jednotliví výzkumní pracovníci nebo vědecké týmy sestavené z těchto výzkumných pracovníků, případně z dalších specialistů, nutných pro plnění jednotlivých vědeckých úkolů. Výzkum a vývoj je tak primárně zajišťován výzkumnými pracovníky, případně i pracovníky servisních oddělení (zejména Střediska vědeckých informací), a to jak samostatně, tak v rámci vědeckých týmů. Od roku 2016 působí v ÚSP tři formálně ustavené výzkumné jednotky, a to *Kabinet zdravotnického práva a biotiky*, *Centre for Law and Public Affairs (CeLAPA)* a *Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ)* jako výzkumné platformy napříč tematickými obory charakterizujícími jednotlivá vědecká oddělení. Od roku 2018 dále v ústavu působí výzkumná platforma *Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva (Centre for Innovations and Cyberlaw Research – CICERo)* podporovaná v rámci programu Strategie AV21 *Naděje a rizika digitálního věku*. V roce 2018 ÚSP rovněž

zřídil mezioborovou výzkumnou platformu *Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*, na jehož činnosti se dále podílejí Filosofický ústav AV ČR, Ústav informatiky AV ČR a Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. V lednu 2019 byla ustavena výzkumné jednotka *Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (Research Law Centre – RLC)*, jako mezioborová platforma pro zkoumání a řešení aktuálních otázek a problémů v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací, včetně komplexního výzkumu a konsolidace souvisejících témat, zejména z oborů správního práva, práva duševního vlastnictví, ochrany dat, pracovního práva a korporátního práva. V prosinci 2019 pak byla v návaznosti na udělení prémie Akademie věd ČR *Lumina quaeruntur* dr. Müllerové na řešení projektu *Právo ochrany klimatu* zřízena výzkumná jednotka *Centrum pro klimatické právo a udržitelnost (CLASS)*, jejímž cílem je zkoumat aktuální právní otázky a problémy spojené se změnou klimatu a ochranou životního prostředí a přispívat k jejich odbornému právnímu řešení v České republice.

1. — Charakteristika výzkumné činnosti

Výzkum v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie

Výzkumná činnost v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie se v roce 2019 orientovala tradičně na analytickou právní filosofii, problematiku islámského práva a právních dějin, včetně dějin idejí. Výzkum v oblasti analytické filosofie se soustředil zejména na aspekty filozofického ospravedlnění lidských práv a na pojmovou analýzu subjektivních práv. Analyticko-filozofická větev výzkumu byla také posílena tím, že od září 2019 nastoupila na oddělení nová pracovnice, která se věnuje zejména analýze demokracie, čímž se vhodně doplňuje výzkum lidských práv s výzkumem demokracie, neboť obě koncepce (lidská práva a demokracie) tvoří klíčové komponenty teorie současného právního státu. V oblasti islámského práva pokračoval výzkum zaměřený na instituty rodinného práva v kontextu současného mezinárodního práva soukromého. V oblasti právních dějin se práce zaměřovala především na moderní právní dějiny do r. 1945.

Z konkrétních výsledků uvedených výzkumů lze uvést článek T. Sobka *Lidská práva existují objektivně* publikovaný v časopisu Právník, v němž se autor pokusil o ustavení objektivní lidských práv. Článek byl oceněn Cenou časopisu Právník. M. Šejvl pak v příspěvku *Úskalí zdůvodňování lidských práv v současné situaci* předneseném na mezinárodní konferenci *Zmeny v chápaní práva: Pluralita systémů, prameňov, perspektiv* upozornil na problémy jakékoli teorie lidských práv v aktuálním kontextu. L. Bezoušková a M. Pauknerová publikovaly článek *Mahr („věno“) v právu muslimských zemí a mezinárodní právo soukromé* (časopis Právník). J. Kokešová a F. Emmert přispěli do *Encyklopedie českých právních dějin* hesly *Svévole zákonodárce a Státní občanství*, M. Šejvl připravil text o použití zásady úměrnosti („předchůdci“ dnešního principu proporcionality) v judikatuře prvorepublikového Nejvyššího správního soudu. Grantový projekt podporovaný Grantovou agenturou ČR *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*, u kterého je ÚSP spoluřešitelem s Právnickou fakultou UK byl zakončen přípravou stejnojmenné monografie, která vyjde v r. 2020), do níž M. Šejvl přispěl kapitolou o politickém vlivu

na ústavně-právní otázku používání menšinových jazyků v první republice.

Součástí výzkumné činnosti v oblasti teorie práva a právní filosofie byla také vystoupení na tradičních konferencích pořádaných Ústavem státu a práva SAV v Piešťanech (výše uvedená konference *Zmeny v chápaní práva*) a Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně (*Weyrovy dny právní teorie*), vyžádané přednášky M. Šejvla na 2. lékařské fakultě Univerzity Karlovy a spolupráce s katedrou teorie práva Jagellonské univerzity v Krakově a s Institut für Rechtswissenschaftliche Grundlagen v Grazu.

Výzkum v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie

Výzkum v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie zajišťuje v ÚSP primárně výzkumná jednotka *Centre for Law and Public Affairs (CeLAPA)*, která je platformou pro multidisciplinární interakci mezi akademickými obcemi v Evropě a českou akademickou komunitou.

V roce 2019 se výzkum zaměřoval zejména na témata spojená s řešením projektů podporovaných Grantovou agenturou ČR (projekty *Stárnutí, diskriminace a právo a Rozdíly při ukládání trestů v postkomunistických kontinentálních právních systémech*) a témat řešených v rámci programu Strategie AV21 *Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy* (témata *Politický exces, populismus a alternativa a Právo, epistemologie a role náboženství v právním diskurzu v podmínkách globalizace*). Klíčovým faktorem pro úspěšné řešení projektů je akademická excellence členů CeLAPA, rozsáhlá síť spolupracujících institucí a vědeckých pracovníků, nejen v ČR, ale také v Evropě, interdisciplinární způsob řešení projektů s důrazem na internacionalizaci českého vědeckého prostředí, stejně jako na vytváření platformy pro prezentaci výsledků českých společenských věd v zahraničí. Výzkum se zaměřuje na témata, která jsou relevantní v celoevropském kontextu a zároveň účelně rozvíjejí úroveň poznání na národní úrovni.

Výsledky výzkumu publikovali členové výzkumné jednotky CeLAPA jak v českých tak v mezinárodních časopisech, např. v *Review of European, Comparative and International Environmental Law (RECIEL)*, *The Canadian Journal of Law and*

Jurisprudence, *European Law Journal and Legal Theory*, nebo jako kapitoly v mezinárodních kolektivních monografiích vydaných v nakladatelství Routledge nebo Cambridge / Intersentia.

CeLAPA pořádala či spolupřádala, jak v České republice, tak v zahraničí, řadu workshopů a konferencí, které sloužily jako platformy pro hledání nových a produktivních témat a také jako prostor pro kultivaci témat nových. Zejména je třeba uvést mezinárodní konferenci *Velvet Capitalism*, kterou spolu s CeLAPA pořádala Friedrich-Ebert-Stiftung a Masarykova demokratická akademie. Konference se konala v galerii DOX v Praze a zabývala se třiceti lety transformace České republiky z perspektivy západních kritických analytiků. Na konferenci, které se zúčastnilo 80 odborníků, vystoupili řečníci z USA, Velké Británie, Polska a Chorvatska. Záznam z konference je ke shlédnutí na YouTube, hosté konference také poskytli rozhovory českým deníkům (Literární noviny, A2, Salón Práva a MF Dnes). Další mezinárodní konference, kterou CeLAPA uspořádala, tentokrát ve spolupráci se zahraničním partnerem Bruno Kessler Foundation, byla konference *A cartography of the legal beyond traditional divides*. Účastnili se jí také odborníci z Belgie, Itálie a Francie a konference se zabývala postavením a rolí práva v 21. století. V rámci řešení grantových projektů uspořádala CeLAPA několik mezinárodních workshopů, které se konaly jak v Praze, tak i v zahraničí (Španělsko, Portugalsko a Belgie) a svedla dohromady odborníky z celé řady Evropských zemí (Švédsko, Portugalsko, Francie, Švýcarsko, Švédsko, Velká Británie).

V roce 2019 vyšla nebo byla předána do nakladatelství řada publikačních výstupů. Příkladem lze uvést kolektivní monografie *Princip proporcionality Roberta Alexyho v českém právním myšlení a Právo na veřejný prostor*. Obě publikace vycházejí v nakladatelství Academia, druhá z nich s podporou programu Strategie AV21.

Výzkum v oblasti právního jazyka a právní informatiky

Výzkumu právního jazyka a právní informatice se v ÚSP primárně věnuje výzkumná jednotka *Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ)*. CVPJ se zaměřuje na interdisciplinární spolupráci právníků, lingvistů a programátorů a představuje platformu soustřeďující základní výzkum v oblasti

právního jazyka a právní informatiky v rámci ČR. Výzkumné aktivity se zaměřují na tvorbu databází, korpusů a slovníků pro oblast analýzy a výzkumu právních textů a pro tvorbu aplikačních programů podporujících výuku a tvorbu práva. Práce týmu se zakládá na plně digitalizovaných právních databázích vytvořených nebo upravených v ÚSP speciálně pro potřeby výzkumu a využívají se při ní metody počítačové lingvistiky, informatiky a právní lingvistiky. Na výzkumech prováděných CVPJ se dále podílejí Fakulta informatiky Masarykovy univerzity, Ústav Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni.

V roce 2019 začaly práce na vytvoření platformy *AcademicLex*, která využívá program a databáze vytvořené v ÚSP při výzkumu v oblasti právní informatiky za posledních 30 let. Cílem je spojit klasickou právní informační databázi s doktrinálními texty a analytickými prostředky pro potřeby výzkumu, legislativy a výuky práva na vysokých školách. Byly vytvořeny speciální programy pro elektronické knihy, které zvládají odkazy mezi učebnicemi a předpisy, judikáty, důvodovými zprávami, odkazy na WEB, odkazy z věcných rejstříků atd. Program v podobě prototypu byl dán zdarma k dispozici studentům právnických fakult Univerzity Karlovy a Západočeské univerzity pro potřeby výuky v oborech právní informatika, teorie práva, římské právo a legislativa. Počet uživatelů v roce 2019 přesáhl 1000 osob.

Dále v roce 2019 pokračovaly práce na dlouhodobém projektu *Právnický elektronický slovník (PES)*. Při zpracovávání korpusů v doktrinální části došlo k propojení s platformou *AcademicLex*, kde se texty zpracují a po jejich ustálení se přidávají do slovníku.

Další oblastí činnosti CVPJ je tvorba korpusů platného práva, judikatury a doktríny, jehož cílem je vytvořit ve spolupráci s Ústavem Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy speciální soubor právních korpusů jako podmnožinu Českého národního korpusu.

Výzkum v oblasti veřejného práva

Výzkum v oblasti veřejného práva se v roce 2019 věnoval právním oborům tradičně řazeným do veřejného práva, zejména oboru ústavního práva, správního práva, evropského práva, mezinárodního

16 práva veřejného, práva životního prostředí a veřejnoprávním prvkům ochrany spotřebitele, a dále nově oboru vznikajícího klimatického práva. V rámci uvedených oborů i napříč mezi obory byla řešena řada dílčích témat, a to v rámci grantových a jiných projektů, publikací, popularizační a přednáškové činnosti. Šlo například o téma soudcovské zdrženlivosti (self-restraint), legality a legitimacy práva v demokracii, mezinárodních trestných činů, hromadných žalob v ochraně spotřebitele a v ochraně životního prostředí nebo právní ochrany fauny a flóry.

Výzkumní pracovníci se v oblasti veřejného práva v roce 2019 podíleli na řešení několika grantových projektů. Závěrečnou fází pokračoval projekt podporovaný Grantovou agenturou ČR a řešený ve spolupráci s Právnickou fakultou UK *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*, a to konkrétně studiem fenoménu soudcovské zdrženlivosti. Završen byl rovněž projekt podporovaný MŠMT z Mezinárodního visehradského fondu *Progress in collective redress mechanisms in environmental and consumer mass harm situations* zaměřený na kolektivní vymáhání náhrad škody v oblasti ochrany spotřebitele a ochrany životního prostředí. Závěrečným výsledkem tohoto výzkumu je kolektivní monografie v anglickém jazyce *Efficient Collective Redress Mechanisms in Visegrad 4 Countries: an Achievable Target?*.

V rámci programu MŠMT *MOBILITY* se zapojili dva pracovníci ústavu do projektu *Veřejný zájem v právu*, který je řešen ve spolupráci s Právnickou fakultou UK, Právnickou fakultou MUNI a Právnickou fakultou Uni Wien. Jedna pracovnice se pak účastní nového tříletého projektu Akademie věd ČR a Maďarské akademie věd (HAS) s názvem *Revisiting the definition and the normative concept of the consumer case studies in four EU Member States*.

Největším úspěchem, a to v oblasti práva životního prostředí, bylo udělení prémie Akademie věd ČR *Lumina quaeruntur* pracovníci H. Müllerové, pro pětiletý projekt *Právo ochrany klimatu*. V souvislosti s tím byla v ÚSP založena nová výzkumná jednotka – *Centrum pro klimatické právo a udržitelnost (Centre for Climate Law and Sustainability Studies, CLASS)*. Na řešení projektu bude pracovat výzkumný tým 5-6 pracovníků.

V oblasti mezioborové spolupráce pokračovalo řešení dvou dílčích témat v rámci Strategie AV21, a to tématu sesuvů půd a skalních říčení v rámci programu *Přírodní hrozby* a tématu ochrany krajiny a lesa v rámci programu *Rozmanitost života a zdraví*

ekosystémů, jimiž je odborný výzkum včetně mezioborového mj. představován a přibližován široké veřejnosti. Tímto rokem byly obě zmíněné aktivity završeny. V r. 2020 na ně bude navázáno mezioborovou spoluprací v nově založeném programu Strategie AV21 *Voda pro život*.

Důležitou součástí výzkumu v oblasti veřejného práva tvořily pořádané semináře, workshopy a konference. Příkladem lze uvést mezinárodní konferenci *Historical Intersections of Economics and Law: The Development of Economic Law and Labour Law in Central Europe* o dějinách hospodářského a pracovního práva ve středoevropském prostoru.

V souvislosti s nově zahájeným výzkumem v oblasti klimatického práva byla také pracovníci H. Müllerovou využita příležitost pro přednesení popularizační přednášky pro veřejnost na téma *Klimatická změna jako nový typ výzvy pro mezinárodní i vnitrostátní právo* v rámci festivalu Týden vědy a techniky

V roce 2019 byly v oblasti výzkumu veřejného práva vydány téměř dvě desítky publikací, které zahrnují jednu kolektivní monografii v anglickém jazyce, několik kapitol v knihách v anglickém a českém jazyce, a dále řadu článků v českém i anglickém jazyce včetně scopusových, recenze a reporty.

Výzkum v oblasti soukromého práva

Výzkum v oblasti soukromého práva byl v roce 2019 zaměřen na soukromoprávní problematiku z několika rozdílných pohledů. Nadále byla pozornost věnována především obecným otázkám v historickém a filosofickém kontextu. Řada publikačních výstupů tak směřovala zejména do obecné civilistiky. Dále se ale výzkum v oblasti soukromého práva diferencoval do činnosti dvou platforem, a to *Centra pro výzkum inovací a kyberpráva (Center for Innovations and Cyberlaw Research – CICERo)* a *Centra Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*, a výzkumné jednotky *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky*. Tyto výzkumy navázaly na práce a výsledky minulých období. Výzkumy v těchto oblastech se vyznačují vysokým stupněm interdisciplinarity.

Nadále pokračoval a prohloubil se trend výzkumu ve specifických oblastech, jako např. řešení problematiky korporálního práva, pracovního práva, zejména bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, sportovního práva a mezinárodního práva

soukromého, medicínského práva, právních aspektů ochrany osobních údajů a dat z perspektivy datové analýzy, právní povahy biometrických údajů a právních a etických aspektů umělé inteligence.

Pokračovalo rovněž řešení grantového projektu *Informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb – právní a etické aspekty* podporovaného Grantovou agenturou ČR, programových projektů *Inovativní řešení skupiny potřeb v oblasti optimalizace předpisů, postupů a opatření BOZP včetně diseminačních opatření* (ve spolupráci s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce), *Etika provozu autonomních vozidel* podporovaných Technologickou agenturou ČR a projektu *Národní právní dědictví* podporovaného MŠMT v rámci programu Národní a kulturní identita II (NAKI II). Nově pak bylo zahájeno řešení grantových projektů podporovaných Grantovou agenturou ČR *Srovnání českého korporálního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi* a *Autonomní právo mezinárodních sportovních asociací jako ekvivalent superstátu a hranice legality jeho pravomocí* a programových projektů podporovaných Technologickou agenturou ČR *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života, Civilní odpovědnost za škodu způsobenou provozem autonomních vozidel* a *Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie*.

Badatelské aktivity v oblasti soukromého práva byly provázeny rovněž organizací a vystoupeními na vnitrostátních a zahraničních konferencích a pobytech, jakož i prohlubováním mezinárodní spolupráce. Příkladem lze uvést mezinárodní konferenci *Rozhodování na konci života, právní, etické a společenské aspekty. Srovnání zkušeností z jiných zemí, SOLAIR Conference 2019: Human Centric Artificial Intelligence a Odpovědnost členů orgánů obchodních společností mezi korporátním, insolvenčním a trestním právem* pořádaná ve spolupráci s Ústavem štátu a práva SAV a Právnickou fakultou Trnavské univerzity.

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky je v ÚSP tematicky rozvíjen primárně v rámci výzkumné jednotky *Kabinet zdravotnického práva*

a *bioetiky* (dále jen „Kabinet“). Činnost Kabinetu byla v roce 2019 směřována do několika oblastí. Pokračoval výzkum problematiky náhrady nemateriální újmy a předpokladů odpovědnosti v civilním právu. Dále byla zkoumána problematika eutanazie a dalších rozhodování na konci života. V rámci tohoto výzkumu byla na půdě Poslanecké sněmovny ČR uspořádána mezinárodní konference *End-Of-Life Decisions and Euthanasia – legal, ethical and social aspects. Lessons to be learnt from a comparative perspective*. Problematika dalších rozhodnutí na konci života a klasifikace neprospěšné (futilní) léčby byla diskutována na workshopu *Rozhodování o poskytování zdravotní péče na konci života z pohledu civilního práva* pořádaném na půdě ÚSP.

Dále se členové Kabinetu v rámci řešení grantového projektu věnovali právním a etickým aspektům informovaného souhlasu s poskytováním zdravotních služeb. Významná část činnosti členů Kabinetu byla spojena rovněž s aktivitami Centra Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice a směřovala k problematice etiky umělé inteligence. V rámci této činnosti byla zorganizována mezinárodní konference *Autonomous Vehicle Ethics: Beyond the Trolley Problem*. Členové Kabinetu se dále aktivně účastnili řešení témat *Současná etika, Svoboda a odpovědnost a Etika autonomních vozidel* v rámci programů Strategie AV 21.

Členové Kabinetu dále v roce 2019 rozvíjeli mezinárodní spolupráci (např. Izrael, Rakousko, Belgie, USA) a účastnili se řady mezinárodních a vnitrostátních konferencí a workshopů.

Kabinet vydává recenzovaný Časopis zdravotnického práva bioetiky.

Výzkum v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací

V lednu 2019 byla ustavena nová výzkumná jednotka *Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (Research Law Centre – RLC)*. Cílem Centra je působit jako mezioborová platforma pro zkoumání a řešení aktuálních otázek a problémů v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací, včetně komplexního výzkumu a konsolidace souvisejících témat napříč dotčenými právními obory, zejména obory správního práva, práva duševního vlastnictví, ochrany dat, jakož i práva pracovního a korporálního. Účelem výzkumu je zvýšit právní jistotu při realizaci právních norem v této oblasti, efektivní využívání veřejných

18 prostředků poskytovaných na podporu výzkumných projektů a vytvářet synergické efekty mezi veřejnými výzkumnými organizacemi a jejich zřizovateli.

V roce 2019 byla činnost Centra podporována účelovou dotací ze strany AV ČR, část činnosti byla proto zaměřena na řešení potřeb AV ČR a jejich orgánů. V rámci této činnosti byla zpracována řada právních stanovisek, z nichž lze příkladem uvést stanovisko k zastoupení České republiky v právní osobě ERIC (European Research Infrastructure Consortium) z hlediska vnitrostátní práva a práva EU, stanovisko k otázce veřejného zájmu při aplikaci zákona o veřejných výzkumných institucích a stanovisko k postavení AV ČR při výkonu veřejnosprávní finanční kontroly a interního auditu podle zákona o finanční kontrole. Dále byly průběžně poskytovány orgánům AV ČR konzultace k řadě otázek týkajících se aplikace právní úpravy výzkumu vývoje a inovací, např. k problematice školního díla a afiliace výsledků studentů doktorských studijních programů k pracovišti AV ČR, kde působí a k vysoké škole, kde studují v doktorském studiu, k otázkám členství v Radě instituce apod.

Součástí činnosti Centra v roce 2019 bylo také pořádání odborných workshopů a seminářů, např. workshop k otázce postavení a rozhodovací pravomoci Akademické rady AV ČR v dotačním řízení při rozhodování o účelových dotacích, seminář k otázce zaměstnávání cizinců na pracovištích AV ČR, uspořádáno bylo také několik odborných kolokvií na témata relevantní pro oblast výzkumu a vývoje, např. k otázce osobních údajů ve vědě a výzkumu.

Zahájeny byly také rešeršní práce na vědeckém komentáři k zákonu o veřejných výzkumných institucích, jehož zpracování je jedním z dlouhodobějších záměrů Centra.

2. — Projekty

V návaznosti na výzkumnou činnost prováděnou v rámci výše uvedených oblastí výzkumu probíhalo v roce 2019 také řešení následujících projektů:

projekty podporované Grantovou agenturou České republiky:

— bylo završeno řešení grantového projektu *Stárnutí, diskriminace a právo* (Taking age

discrimination seriously) s dobou řešení 2017 až 2019 (řešitel Prof. Axel Gosseries, Ph.D.);

V rámci projektu byla zkoumána úprava českého právního řádu a evropského práva (právo Evropské unie a právo vybraných evropských zemí) v oblasti diskriminace z důvodů věku a analyzovány dopady jednotlivých modelů a právních úprav na život obyvatel. Cílem projektu bylo pomocí interdisciplinárních metod analyzovat českou právní úpravu a judikaturu, komparovat ji se zahraničními úpravami a judikaturou Evropského soudního dvora a formulovat doporučení pro budoucí právní úpravy, která zohlední specifika české úpravy a vývojové trendy v evropském diskurzu. Z mezinárodního hlediska bylo cílem projektu podílet se na evropské diskusi k problematice diskriminace z důvodů věku, vytvářet podmínky pro prezentaci národních expertů na evropském fóru a vytvářet prostředí pro výměnu názorů mezi národními a evropskými experty formou pravidelných workshopů a konferencí.

— bylo završeno řešení grantového projektu *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?* (The Constitutional Court: the Guardian of the Constitution Above Politics, or in the Politics?) s dobou řešení 2017 až 2019 (spoluřešitel JUDr. Jan Malíř, Ph. D. – projekt byl řešen ve spolupráci s Právníkou fakultou Univerzity Karlovy), jeho hlavní výstupy byly předloženy k publikaci v nakladatelství Leges a Routledge.

Ústavní soud České republiky se již z povahy své funkce pohybuje na hranicích práva a politiky. Pro posouzení jeho činnosti a vztahu k politickým aktům však chybí komplexní rámec. Při řešení projektu byly komparovány závěry zahraniční a české ústavněprávní a politické teorie zabývající se dělbou moci a rolí ústavních soudů v politických systémech, provedeny vlastní empirické výzkumy činnosti Ústavního soudu ČR a analyzovány politicky motivované limity soudního přezkumu. Cílem projektu bylo identifikovat na základě uvedeného komparativního a empirického výzkumu specifické znaky ústavního soudnictví v České republice, formulovat rámce pro hodnocení činnosti Ústavního soudu ČR a jeho politické dimenze, analyzovat použitelnost politicky motivovaných limitů soudního přezkumu v činnosti Ústavního soudu ČR a přispět tak k řešení praktických otázek na hranicích práva a politiky vznikajících v činnosti Ústavního soudu ČR.

— druhým rokem pokračovalo řešení grantového projektu *Informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb – právní a etické aspekty* (Informed consent – legal and ethical aspects) s dobou řešení 2018 až 2020 (řešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M.);

Informovaný souhlas je základním nástrojem pro získání svolení k provedení medicínského zákroku na pacientovi. S praktickými dopady informovaného souhlasu se zdravotnický personál setkává každodenně a pacienti při každé návštěvě zdravotnického zařízení. I přes tyto zcela zjevné praktické dopady zůstává teoretická rovina informovaného souhlasu v české odborné literatuře téměř nedotčena, a to jak v rovině právní, tak bioetické. Při studiu tohoto fenoménu je nutné si uvědomit, že se jedná o hybridní koncept složený ze dvou složek – lékařského poučení a vlastního vyjádření vůle pacienta. Oba tyto komponenty jsou zkoumány s ohledem na jejich historickou genezi. Z hlediska historické komparace je pak zpracována analýza nutných a dostačujících prvků pro právní diskurs a pro diskurs etický. Projekt se zaměřuje i na odlišné modely komunikace mezi lékaři a pacienty, zejména na koncept paternalistický a koncept spotřebitelský. Dále se projekt zaměřuje i na problematiku aspektů informovaného souhlasu de lege lata. Cílem projektu je důkladně zanalyzovat současný právní a etický diskurs týkající se vztahu lékaře a pacienta, zejména ohledně tzv. informovaného souhlasu, se zaměřením nejen na otázky platné právní úpravy (de lege lata), ale i na to, jaká by právní úprava měla být (de lege ferenda).

— nově bylo zahájeno řešení grantového projektu *Srovnání českého korporáčního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi* (The Czech Company Law and the OECD Principles of Corporate Governance as an International Benchmark and Comparison with selected European Countries) s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitel doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D.);

České soukromé právo prošlo významnými změnami. Byly přijaty občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích, které mimo jiné zavedly podrobnou úpravu právnických osob a zejména obchodních společností. Tato pravidla byla již v době svého vzniku testována zejména srovnávací analýzou Corporate Governance. Cílem projektu

je dnes, po šesti letech účinnosti, posoudit, zda se nová pravidla ustálila ve výkladu a zda poskytují dostatečně flexibilní řešení správy společnosti. Jako benchmark poslouží revidované OECD Principy Corporate Governance (2015). Tohoto cíle bude dosaženo formulací základních prvků správy společnosti, které jsou pro jejich funkčnost klíčové, analýzou stávajícího práva a stávající judikatury, srovnáním s OECD principy a dílčím srovnáním s významnými okolními jurisdikcemi a formulací možných změn českého právního řádu (hard law), případně českého Corporate Governance kodexu (soft law).

— nově bylo zahájeno řešení grantového projektu *Autonomní právo mezinárodních sportovních asociací jako ekvivalent superstátu a hranice legality jeho pravomoci* (Law of International Sports Associations as an equivalent to a Superstate and borders of legality of its powers) s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitel JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.);

Projekt analyzuje legalitu aktů mezinárodních sportovních asociací, které jsou na vrcholu pyramidové struktury sportu. Jménem specifického charakteru sportu tyto asociace argumentují, že si zaslouží autonomii nezávislou na vlivu vlád států. Nicméně tato autonomie by neměla být nedotknutelná. Sportovní asociace jsou nestátním sektorem, což je stěžejní okolnost pro možnost kontroly legality jejich jednání. Nařízení sportovních asociací jsou založena na smluvním základě. Nicméně jejich paralelní systém regulace se podobá veřejnoprávnímu charakteru, když jde o velmi detailní a závazné předpisy pro jejich členy. Nařízení sportovních asociací jsou celosvětově harmonizována pro daný sport a mají monopolní pozici. V takovém prostředí může dojít k protiprávnímu jednání stejně jako porušení veřejného práva. Projekt popisuje mechanismy dostupné uvnitř sportovního sektoru (např. Rozhodčí soud pro sport) a také mimo něj při soudní kontrole, když dochází k rozporu s obecným právem, např. v rámci boje proti dopingmu.

— nově bylo zahájeno řešení grantového projektu *Rozdíly při ukládání trestů v postkomunistických kontinentálních právních systémech* (Sentencing disparities in the post-communist continental legal systems) s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitel Mgr. Jakub Drápal MPhil.);

20 Oblast ukládání trestů je jednou z výrazně neprobádaných oblastí trestního práva v postkomunistických zemích. Tento výzkum se proto zaměřuje na vybrané aspekty ukládání trestů zejména v České republice, ale i na Slovensku a ve Slovinsku. Konkrétně se věnuje empirickému zkoumání rozdílů při ukládání trestů mezi soudy a soudci, odůvodňování uložení trestu a na úroveň dokazování skutečností podstatných pro uložení trestu vyžadovanou soudy. Použité teorie zohledňují jak přístupy typické v kontinentální právní kultuře, tak ty, které výrazně ovlivňují ukládání trestů v anglosaské právní kultuře. Na základě poznatků z české, slovenské a slovinské praxe, zahraničních výzkumů a teoretických východisek tento výzkum popíše, v jakém stavu je praxe ukládání trestů v České republice a u vybraných otázek porovná situace ve třech postkomunistických zemích. Výstupem projektu bude i návrh řešení vhodných pro postkomunistické kontinentální systémy, které by mohly snížit (očekávanou) inkonzistentní praxi.

projekty podporované Technologickou agenturou České republiky

— druhým rokem pokračovalo ve spolupráci s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., řešení projektu *Inovativní řešení skupiny potřeb v oblasti optimalizace předpisů, postupů a opatření BOZP včetně diseminačních opatření* (Innovative solution to the needs group in the area of optimization of regulations, procedures and measures of OSH, including dissemination measures) s dobou řešení 2018 až 2020 (spoluřešitel doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.);

Projekt je řešen v rámci Programu veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2. Cílem řešení výzkumného projektu je vytvoření stěžejních výstupů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) s vysokým inovačním potenciálem pro rezort Ministerstva práce a sociálních věcí. Jednotlivé části řešení projektu se zaměřují na problematiku prevence pracovní úrazovosti, programů pro prevenci BOZP ve vazbě na úrazové pojištění, vizualizace sémantických vazeb v oblasti BOZP, kvality pracovního života vybraných skupin zaměstnanců s důrazem

na BOZP, ochrany zaměstnanců při činnostech pro více zaměstnavatelů a při činnostech ve výkopech, kontrolní činnosti v oblasti BOZP ze strany odborů, kompetencí školní mládeže a budoucí pracovní síly pro bezpečnost a ochranu zdraví.

— druhým rokem pokračovalo řešení projektu *Etika provozu autonomních vozidel* (Ethics of autonomous vehicles) s dobou řešení 2018 až 2021 (řešitel PhDr. David Černý, Ph.D.);

Jde o interdisciplinární projekt v rámci Programu na podporu společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA, na jehož řešení se dále podílejí Filosofický ústav AV ČR, Přírodovědecká fakulta UK a Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V souvislosti s provozem autonomních vozidel jsou velmi aktuální eticky konfliktní situace, ke kterým dojde v reálném provozu. Bez řešení těchto situací, které nemá momentálně nikdo k dispozici, nebude možné uvádět autonomní vozidla vyšších stupňů automatizace na trh. Přitom benefity autonomních vozidel jsou zřejmé: zefektivnění dopravy, snížení emisí, snížení počtu nehod až o 90 %. Bezpochyby je tedy žádoucí, aby autonomní vozidla do provozu uvedena byla, a přispěla tak ke zkvalitnění života člověka v 21. století. Cílem projektu je zjistit preference potenciálních zájemců o autonomní vozidla a nabídnout jejich výrobcům komplexní etickou analýzu jejich provozu, bezprostředně uplatnitelnou ve vývoji řídicích softwarů.

— nově bylo zahájeno ve spolupráci s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity řešení projektu *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života* (Decision-making process on health care at the end of life) s dobou řešení 2019 až 2021 (spoluřešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D. LL.M.);

Cílem projektu je interdisciplinární výzkum procesů rozhodování o zdravotní péči v závěru života (End of Life, EoL) se záměrem návrhu na jejich zkvalitnění. Přitom jsou sledovány všechny pro tyto procesy relevantní aspekty: klinické, etické, psychologické a právní. V projektu bude provedena analýza stávajících modalit rozhodování o zdravotní péči v závěru života. S ohledem na situaci uvedené problematiky v ČR budou vytvořeny možné způsoby pro tento typ rozhodování. Ty budou v interdisciplinárním přístupu experimentálně testovány a vhodné

modifikovány a nakonec budou navrženy otestované modality pro procesy rozhodování o zdravotní péči v závěru života.

— nově bylo zahájeno řešení projektu *Civilní odpovědnost za škodu způsobenou provozem autonomních vozidel* (Civil Liability for Damage caused by Operation of Autonomous Vehicles) s dobou řešení 12/2018 až 11/2021 (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

Hlavním cílem projektu je provést komplexní systémovou analýzu odpovědnostních vztahů vznikajících při provozu autonomních vozidel a navrhnout doporučení. Analýza zohlední evropskou a českou legislativu včetně judikatury, inspiruje se americkou legislativou a zohlední jednotlivé stupně autonomie řízení. Obsah doporučení: 1. doporučení pro plnění prevenční povinnosti výrobcí v oblasti odpovědnosti za výrobek, za software a za dodaná data; 2. model smluvní úpravy odpovědnostních vztahů mezi jednotlivými subjekty podílejícími se na provozu autonomních vozidel a zajišťování infrastruktury pro jejich provoz; 3. doporučení úpravy stávající legislativy v souvislosti s evropskými legislativními aktivitami; 4. doporučení pro nakládání s údaji při řešení škodných událostí pro účely pojištění.

— nově bylo zahájeno ve spolupráci s Fakultou informačních technologií Vysokého učení technického v Brně a s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity řešení projektu *Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie* (Survey and education of Citizen of the Czech Republic in the field of Biometrics) s dobou řešení 2019 až 2021 (spoluřešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

Cílem projektu je realizace studie znalostí biometrických systémů a manipulace s biometrickými údaji mezi občany České republiky, s důrazem na znalost rizik vyplývajících z používání těchto systémů. Projekt se zaměří na různé věkové kategorie, profesní skupiny a osoby s různým vzděláním. Na základě této studie bude poté připravena metodika s doporučeními pro Policii ČR, ÚOOÚ a vládní organizace, brožura pro relevantní stakeholdery, se kterými bude uspořádán edukativně-diseminační, participativní workshop, který přispěje k zajištění relevantního přenosu do praxe. Elektronická brožura bude volně k dispozici ve formátu uzpůsobeném pro tisk pro zajištění její dostupnosti.

ostatní projekty:

— bylo završeno řešení projektu *Progress in collective redress mechanisms in environmental and consumer mass harm situations* podporovaného Mezinárodním visehradským fondem s dobou řešení od 1. 2. 2018 do 31. 7. 2019 (řešitelky Dr. Rita Simon, LL.M., B.A. a JUDr. Hana Müllerová, Ph.D.);

Následky porušování předpisů v oblasti životního prostředí a nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům mohou dopadat na značné množství osob a působit hmotné škody (byť škoda způsobená jednotlivci může být i marginální). Navzdory existenci právních požadavků evropského práva v obou oblastech jsou mechanismy právní ochrany ve všech zemích Visehradské čtyřky nedostatečné, a to z důvodu vysokých soudních poplatků a vysokého rizika neúspěchu. Jedním z klíčových prvků dostupného a účinného vymáhání zakotvených práv je možnost zapojení environmentálních a spotřebitelských organizací do žalob nebo jiných právních prostředků ochrany. Ta je v zemích Visehradské čtyřky rovněž omezená z důvodů chybějících procesních rámců. Právo na přístup ke spravedlnosti tak není v uvedených oblastech dostatečně zajištěno. V rámci řešení projektu byly shromážděny a srovnány zkušenosti environmentálních a spotřebitelských organizací v zemích Visehradské čtyřky, analyzovány hlavní mezery stávajícího stavu z hlediska právní úpravy i jejího výkladu a navrženy potřebné změny za účelem jeho zlepšení. Vzájemná komparace jednak mezi čtyřmi zeměmi s podobnou právní tradicí a jednak mezi dvěma oblastmi, u nichž obou existuje „slabší strana“, jejíž ochrana se typicky zvyšuje při využití kolektivních nástrojů ochrany, dává možnost využít synergií a pozitivních zkušeností nabytých v jedné oblasti i jinde a vylepšit tak celkovou situaci směrem k účinnější implementaci práv.

— čtvrtým rokem pokračovalo řešení projektu *Národní právní dědictví* (National legal heritage) podporovaného Ministerstvem kultury ČR v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II) s dobou řešení 2016 až 2020 (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

Cílem projektu je uchovat národní právní dědictví našich zemí jako součást evropské a světové právní

22 kultury a učinit je lépe přístupným a zkoumatelným. Během posledních 15 let se pronikavě změnil způsob užívání práva, judikatury i právní literatury, objevil se rozštěp mezi segmentem „digitálních“ a „nedigitálních“ právních textů. Prohlubující se tendence k přehlížení „nedigitálního“ segmentu vede k diskontinuitě judikatury i právní nauky. Dalším problémem je i špatný stav zdejších právních knihoven a nedostatečná dostupnost starších právních textů. Projekt se snaží překonat uvedené obtíže digitalizací starší právní literatury, doplněnou důkladným metadatovým popisem a její jedinečnou kombinací do veřejně přístupné právní databáze, zaměřené právněhistoricky a šité na míru odborným právním potřebám. Projekt je rozdělen do dvou fází: První fáze (2 roky) bude věnována adaptaci bibliografické databáze CLAN do nového databázového systému; zároveň bude probíhat zpracovávání textů. Ve druhé fázi (3 roky), zahájené otevřením databáze Národní právní dědictví ve standardním veřejném provozu, bude následovat další zpracovávání textů, vedoucí na konci projektu ke zpracování a začlenění zhruba 150 tisíc stran původních papírových předloh. Segmenty projektu budou: (1) Historické sbírky judikatury (Bohuslav, Vážný aj.); (2) Historické právní encyklopedie; (3) Historické právní časopisy; (4) Historické pocty a podobné sborníky; (5) Vybrané historické monografie značného vědeckého významu; (6) Vybrané dosud nedigitalizované historické právní předpisy, zvláště z doby po roce 1918; (7) Edice historických materiálů ke stávajícímu občanskému zákoníku; (8) Akademická právní bibliografie a osobní bibliografie významných právních vědců.

— třetím rokem pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity řešení projektu *Transitional Jurisprudence* (Transitional Jurisprudence) podporovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy z prostředků operačního programu Výzkum vývoj, vzdělávání s dobou řešení od 1. 5. 2017 do 30. 9. 2021 (spoluřešitel Mgr. Petr Agha, Ph.D., LL.M.);

Cílem projektu je rozvoj lidských zdrojů pro výzkum a vývoj v oboru Práva a právních věd formou zřízení společného doktorského studijního programu Právnické fakulty Masarykovy univerzity a Ústavu státu a práva AV ČR, který bude obsahovat čtyři obory. Kvalitativním cílem společného doktorského studia je výchova nové generace vědeckých

pracovníků, schopných účastnit se výzkumu na evropské úrovni, jakož i výchova špičkových odborníků pro potřeby praxe (zejména se zaměřením na užší specializaci ve vybraných oblastech práva s mezinárodním přesahem). Zúčastněné instituce budou studentům aktivně vytvářet příležitosti pro jejich zapojení do výzkumných projektů základního i aplikovaného výzkumu a do dalších činností souvisejících s vědou a výzkumem. Společné doktorské studium poskytne také příležitost akademickým pracovníkům v ČR k jejich dalšímu odbornému rozvoji a růstu (školitelé v programu, stáže na výzkumných a univerzitních pracovištích v tuzemsku i v zahraničí, školení, účast na vědeckém životě partnerských institucí).

— nově bylo zahájeno řešení mobilního projektu Akademie věd ČR a Maďarské akademie věd (HAS) *Revisiting the definition and the normative concept of the consumer case studies in four EU Member States* s dobou řešení 2019 až 2021 (řešitelka Dr. Rita Sik-Simon, LL.M., B.A.);

V roce 2019 byly podány na Grantovou agenturu ČR tři návrhy standardních projektů, z nichž podporu získal projekt *Problematika zohlednění prospěchu poškozeného při újmě způsobené ublížením na zdraví - compensatio lucri cum damno* (Damages for personal injury and collateral benefits - compensatio lucri cum damno) s dobou řešení 2020 až 2021 – řešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D. LL.M. Dále byly podány návrhy tří projektů aplikovaného výzkumu na Technologickou agenturu ČR. Z podaných návrhů uspěl projekt *Umělá inteligence, média a právo* (Artificial Intelligence, Media and Law) s dobou řešení 06/2020 až 12/2023 – řešitelka Mgr. Alžběta Krausová, LL.M. Podporu získal rovněž projekt *Právo ochrany klimatu* (Climate Law) s dobou řešení 2020 až 2024, na jehož řešení byla udělena JUDr. Haně Müllerové, Ph.D. prestižní prémie Akademie věd ČR *Lumina quaeruntur*.

3. Strategie AV21

Pracovníci ÚSP v roce 2019 aktivně pokračovali ve výzkumných aktivitách realizovaných v rámci interdisciplinární výzkumné strategie Akademie věd ČR Strategie AV21, která se nese ve znamení hesla *Špičkový výzkum ve veřejném zájmu*.

V programu Naděje a rizika digitálního věku byl pracovník ÚSP D. Černý spoluřešitelem tématu *Etické a filosofické problémy informatiky*. Dále byla z tohoto programu Strategie AV21 v roce 2019 podporována činnost *Centra pro výzkum inovací a kyberpráva (CICeRo)*. Centrum uspořádalo druhý ročník mezinárodní konference SOLAIR 2019 (*Society, Law, Artificial Intelligence and Robotics*) na téma *Human Centric Artificial Intelligence*. Konference byla pořádána pod záštitou předsedy vlády ČR, ministra průmyslu a obchodu ČR a předsedkyně AV ČR ve spolupráci s Úřadem vlády ČR, Ministerstvem průmyslu a obchodu a společností Microsoft. Konference se zúčastnili odborníci z expertních skupin Evropské komise, zástupci mezinárodních organizací (AccessNow) a mezinárodních firem (Microsoft a IBM, zástupci z veřejné správy (Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo financí) a odborníci z akademické sféry. Dále Centrum uspořádalo deset odborných kolokvií pro veřejnost na témata z oblasti autorského práva, ochranných známek, přenosu údajů do třetích zemí a kybernetické bezpečnosti z pohledu mezinárodního práva. Vydána byla také publikace A. Krausové a A. Ivanča *Moje data a moje práva: Jak mohu chránit své soukromí v době Big Data*, v níž autoři identifikují problémy spojené s ochranou soukromí a osobních dat na internetu a poskytuje čtenářům praktické informace, jak mohou své soukromí na síti chránit efektivněji.

V programu Paměť v digitálním věku pokračoval v roce 2019 v rámci tématu *Ostrovny spolehlivého poznání - Encyklopedická báze digitálního věku* projekt *Právnický elektronický slovník (PESNEW)*. PES je moderní datová báze a program spojující právní termíny doktrinární s prostředky lingvistické analýzy terminologie platného práva České republiky a judikatury nejvyšších soudů na speciálních právních korpusech. Podle plánu se rozšířil počet doktrinárních hesel cca o 5000 (soukromé právo, ústavní právo, římské právo a teorie práva), zpracovávala se metodika pro elektronické učebnice, programy pro automatické rozpoznávání odkazů a rozšiřovalo se využívání PES při výuce na právnických fakultách. Dále byla v rámci uvedeného tématu ve spolupráci s Ústavem české literatury řešena výzkumná aktivita *Stopy republiky – rozvoj databáze meziválečného Československa*, v jejímž rámci byl prováděn výzkum a popularizace lokalit spojených s meziválečným obdobím republiky, a to na základě nově vyvinuté specializované databáze spojující věcné informace s geografickými informacemi.

Dále bylo v roce 2019 řešeno téma *Poklady paměti: kritické zpřístupňování a interpretace pramenů českých dějin a kultury*, a v jeho rámci výzkumná aktivita zaměřená na vydání rukopisu paměti Emila Svobody (1878-1948), profesora pražské právnické fakulty, činného i jako esejista a veřejný intelektuál.

V programu Rozmanitost života a zdraví ekosystémů (ROZE), který je koordinován Biologickým centrem AV ČR, v. v. i., se pracovnice ÚSP H. Müllerová zapojila do řešení výzkumné aktivity s názvem *Ekologická infrastruktura krajiny* realizované v rámci tématu *Voda a půda pro krajinu*. Byl uspořádán odborný seminář *Současná situace v českém lesnictví – dosavadní přístupy a jejich důsledky*, na kterém H. Müllerová přednesla příspěvek *Úvahy o novém zákoně pro trvale udržitelné lesnictví*. Dále proběhla příprava publikace, která vyjde v nakladatelství Academia v edici Strategie AV21, do níž dr. Müllerová zpracovala kapitolu *Právní ochrana krajiny: potřebujeme postoupit od složkového přístupu ke komplexnímu*.

V programu Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací bylo pracovníky ÚSP J. Koberem, V. Strobachem a I. Halászem v roce 2019 řešeno téma *Stát jako organizace: násilí nebo svoboda?* V rámci programu byly dokončeny výzkumné aktivity navazující na mezinárodní konferenci pořádanou v roce 2018 k 100. výročí vzniku Československé republiky přípravou publikací na témata *Jaká byla meziválečná republika? a První kroky republiky (1918 – 1925)*. Dále byly zahájeny výzkumné a editorské práce na přípravě kolektivní monografie *Prozatímní ústavy po první světové válce* a provedeny výzkumné a popularizační práce ve vztahu k právním reformám v Československu v 60. letech 20. století.

V programu Přírodní hrozby bylo v roce 2019 zakončeno řešení tématu *Péče o krajinu v prevenci nebezpečných přírodních jevů: historické, právní a společenské dimenze* přípravou mezioborového odborného článku několika autorů – členů týmu s pracovním názvem *Landslide hazard/risk mitigation at community level in changing social and legal environment – learning from historical lessons or repeating disasters?*. Článek bude po dokončení předložen do redakce zahraničního odborného časopisu.

V programu Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy bylo v roce 2019 řešeno téma *Aktérské interakce a právní proměny v transnacionálních kontextech*. V rámci tématu byla realizována výzkumná aktivita *Právnické*

↑ Dne 5. listopadu 2019 předala předsedkyně Akademie věd prof. Eva Zažímalová na slavnostním aktu 6 laureátům z AV ČR přímii Lumina quærantur. Jednou z oceněných je i výzkumná pracovnice Ústavu státu a práva Hana Müllerová, která uspěla s návrhem projektu v oblasti klimatického práva. Prémie Lumina quærantur, což ve volném překladu znamená hledání světél v podobě nových vědeckých osobností, je udělována Akademií věd perspektivním vědeckým pracovníkům za účelem zakládání nových výzkumných týmů pro řešení společensky závažných a dosud málo probádaných aktuálních témat. Prémie se uděluje na dobu 5 let. Na fotografii zleva H. Müllerová, E. Zažímalová. (Foto: AV ČR).

↑ Laudatio přednesl ředitel ústavu J. Matejka. (Foto: AV ČR).

↑ Z podpisu smlouvy o podpoře Centra pro klimatické právo a udržitelnost. (Foto: AV ČR).

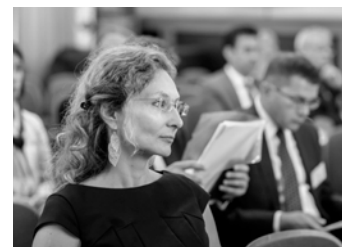
→ V souvislosti s udělením prémie Lumina quærantur byla v Ústavu státu a práva AV ČR s účinností od 1. prosince 2019 ustavena nová výzkumná jednotka Centrum pro klimatické právo a udržitelnost (Centre for Climate Law and Sustainability Studies). Nově vzniklý výzkumný tým pod vedením H. Müllerové bude uskutečňovat široký výzkumný program s názvem Právo ochrany klimatu. Výzkum se zaměří na zmapování a strukturování problematiky v rovině práva mezinárodního, evropského a vnitrostátního, přičemž budou zkoumány nejen otázky klimatického práva, které lze podřadit pod právní ochranu životního prostředí, ale také související otázky jiných právních odvětví jako jsou lidskoprávní aspekty klimatické změny, obchodování s emisními povolenkami, právní opatření v oblasti energetiky a technologií, přístupy k regulaci dopravy a emisí a právní aspekty mezinárodního obchodu a ochrany investic. Předpokládá se rozsáhlá mezioborová spolupráce na řešení stýčných témat a rovněž aktivní spolupráce týmu při analýze hodnocení a doporučení k implementaci klimatických závazků ČR. (Foto: AV ČR)

↑ Udělení prémie Lumina quærantur přispěje k plnění dlouhodobého koncepčního záměru vedení Ústavu státu a práva AV ČR podporovat výzkumné priority (badatelská témata), jež přes svůj evidentní společenský význam zůstávají v České republice dlouhodobě opomíjena. Řešením oceněného projektu dojde k vytvoření a konsolidování vysoce perspektivního oboru práva ochrany klimatu jako specifického odvětví práva životního prostředí a multidisciplinárního oboru s vysokou přidanou hodnotou i společenským přínosem. Foto z projevu Laureátky H. Müllerové. (Foto: AV ČR).

↑ Předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zažímalová ve svém projevu zdůraznila, že existuje mnoho etických a právních nejistot v oblasti vývoje a používání nástrojů s umělou inteligencí. Jako příklad zmínila problematiku ochrany soukromí nebo odpovědnosti za škodu. *Měl by se velmi pečlivě zvažovat společenský konsensus. A k němu dojdeme jedině tím, že budeme mít maximum informací, co vlastně umělá inteligence je a jaké může mít důsledky pro naše životy. Právě proto je nesmírně důležité podporovat sociální a humanitní vědy, které nám podobné otázky pomáhají předkládat a řešit,* upozornila Eva Zažímalová (Foto: AV ČR)

↑ Z pléna konference, členka Akademické rady AV ČR Lenka Vostrá (Foto: AV ČR)

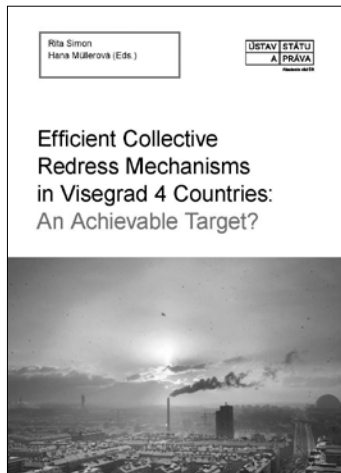
← Ústav státu a práva pořádal ve dnech 12 – 13. září 2019 druhý ročník mezinárodní konference SOLAIR zaměřené na právní a společenské aspekty umělé inteligence a robotiky. Ředitel ústavu Ján Matejka v úvodní řeči (na snímku) zdůraznil potřebu zajistit, aby umělé systémy byly tvořeny v souladu s hodnotami, na nichž je právo a společnost tradičně budována, zejména se zřetelem k lidským právům včetně klíčového práva na lidskou důstojnost. Vlady a další tvůrci politik či pravidel by se měli zabývat všemi potenciálními riziky, jež s používáním inteligentních algoritmů souvisí, včetně dopadů do soukromého i rodinného života člověka, a to tak aby lidem tyto systémy sloužily, a nikoliv naopak. Na fotografii zleva: A. Krausová, J. Matejka, A. Babiš, E. Zažímalová (Foto: AV ČR)

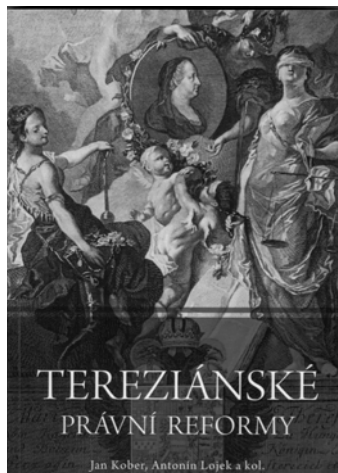
↑ V úvodu konference vystoupil rovněž předseda vlády ČR Andrej Babiš. (Foto: AV ČR)

↓ Z neformálních diskusí. (Foto: AV ČR).

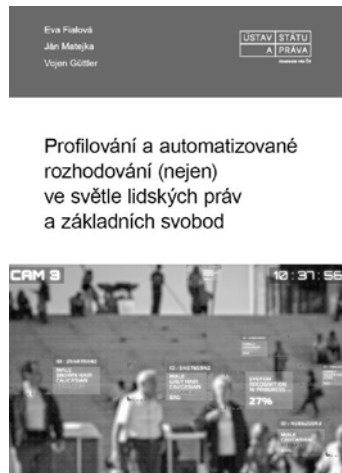

↑ Kniha prezentuje výsledky interdisciplinárního výzkumu podporovaného z prostředků Mezinárodního visegrádského fondu a zaměřeného na zavedení a fungování kolektivních mechanismů právní ochrany (tzv. hromadných žalob) v situacích hromadného poškození nebo porušení zákonů v oblastech práva životního prostředí a ochrany spotřebitele.

↑ Kniha přibližuje vybrané uskutečněné nebo připravované tereziánské reformy v oblasti státní služby, státního (ústavního) práva, hospodářství, školství, sjednocování práva a zahraniční politiky.

↑ Autoři se v publikaci jako jedini v ČR systematicky zabývají právní problematikou využívání, profilování a automatizovaného rozhodování. Tyto formy zpracování osobních údajů a dat mohou být efektivně využívány zejména státními orgány a bezpečnostními složkami, nicméně procesní postupy tohoto typu jsou také silně limitovány ústavními principy.

↑ Autor představuje vztah textu současných ústav států skupiny V4 k vlastní národní minulosti. Kniha přináší náhled do zákulisí národního povědomí a budování oficiálního historického pojetí středoevropských národů a především jejich ústavadárných elit.

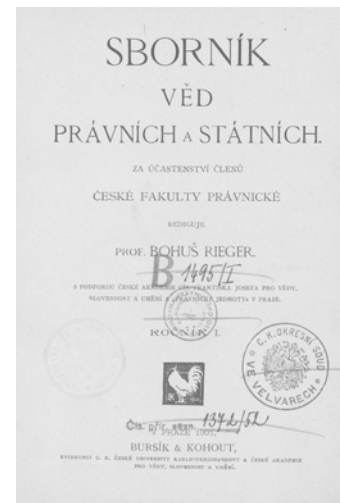
↑ Kniha představuje odpovědi nastupující generace mladých českých právníků a právních vědců na nové společenské fenomény.

↑ Monotematické číslo Právníka věnované tématu jednotlivce a veřejné moci.

→ Ředitel ústavu J. Matejka poskytl rozhovor časopisu Týden. Rozhovor byl otištěn v č. 32/2019 na str. 30-33 (Foto: R. Cihla).

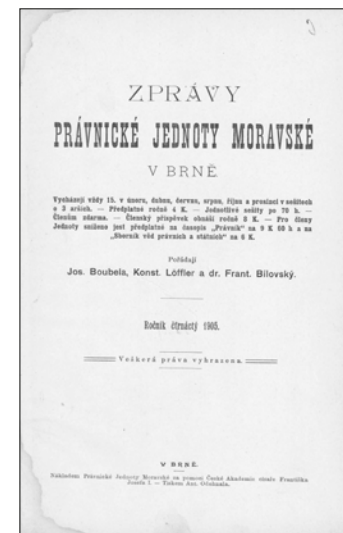

← Titulní strana prvního ročníku časopisu Sborník věd právních a státních. Nejvýznamnější český a později československý právnícký časopis své doby začal vycházet roku 1901 za redakce Bohuše Riegera, profesora Právnické fakulty české Karlo-Ferdinandovy univerzity. Již v prvních ročnících dosáhl tento vědecký časopis velmi dobré úrovně a stal se výrazným reprezentantem právní vědy. (Foto: ÚSP).

↓ Časopis Zprávy Právnické jednoty moravské v Brně, vydávaný od roku 1892, prezentoval snahu právníků žijících mimo pražské centrum českého národního života o vlastní aktivní a původní účast na tomto životě. Časopis rovněž poskytoval platformu pro zkoumání místních otázek zemského zákonodárství. Roku 1918 byl přeměněn na časopis vědecké povahy s novým názvem Časopis pro právní a státní vědu. Na toto periodikum pak navázal od roku 1993 Časopis pro právní vědu a praxi, vydávaný Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně, který je jedním z nejvýznamnějších právních časopisů současnosti. (Foto: ÚSP).

↑ Fotografie představuje historickou součást trestního procesu – porotu složenou z občanů. V Habsburském soustátí vznikly poroty roku 1850 jako pozdní výsledek revoluce z roku 1848, ale již roku 1853 byly v souvislosti s upevněním neoabsolutistického režimu zrušeny. Znovu byly obnoveny v době politického uvolnění na sklonku 60. let 19. století, nejprve pro politické zločiny nebo zločiny a přečiny spáchané obsahem tiskopisu, od roku 1873 pak obecně pro trestní řízení o zločinech s trestem alespoň pětiletého žaláře. Na fotografii z roku 1926 se nechali na dvoře Zemského trestního soudu v Praze vyfotografovat členové a členky poroty, sešle k přelíčení s Josefem Chrudimským. S porotci jsou vyfotografováni také soudci a státní zástupci. Jak je vidno z fotografie, v porotě bylo celkem osm žen. (Foto: ÚSP).

28 *sjezdy jako participace na tvorbě právních politik? České, československé a slovanské právní sjezdy ve svém historickém vývoji*, ke které byl prováděn archivní a jiný výzkum. Dále byly v rámci uvedeného tématu realizovány výzkumné aktivity *Politický excès. Populismus, ekonomická teologie a alternativa a Právo, epistemologie a role náboženství v právním diskurzu v podmínkách globalizace*. Tyto výzkumné aktivity realizuje výzkumná jednotka CeLAPA.

V programu Efektivní veřejné politiky a současná společnost pokračovalo v roce 2019 řešení témat *Současná etika, Etika autonomních vozidel a Svoboda a odpovědnost a jejich důsledky pro společnost*. Řešení uvedených témat zajišťují pracovníci výzkumné jednotky *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky*.

4. Nejvýznamnější publikační výsledky

AGHA, Petr (ed.):

Law, Politics and the Gender Binary.

Abingdon: Routledge, 2019.

109 s. ISBN 978-1-138-48605-8.

Rozdíl mezi mužem a ženou nebo mužskostí a ženskostí byl dlouho považován za základní kámen pro společnost a organizaci jejích institucí. V posledních desetiletích však koncept genderu začal tuto diskursivní konstrukci zpochybňovat. Koncept pohlaví byl různě rozebírán a znovu sestavován, byl označován za sociální praxi nebo projev ideologie. Přesto je binární vztah „muž / žena“ nadále charakteristickou vlastností západních společností. Tato kniha shromažďuje příspěvky odborníků z různých oblastí - včetně práva, sociologie, filosofie a antropologie - s cílem vymezit vztah mezi institucemi a genderovou binaritou. Zkoumá, jak je současná genderová binární struktura zachycena na společenské a institucionální úrovni. Na základě tohoto zkoumání se snaží identifikovat, jaké jsou postupy a procesy subjektivizace, které toto binární rozlišení uchovávají. Tato analýza pak připravuje cestu k obecnější a klíčové otázce: zda instituce mohou nebo by měly přispět k procesu dekonstrukce genderové binarity.

FIALOVÁ, Eva – MATEJKA, Ján – GÜTTLER, Vojen: *Profilování a automatizované rozhodování (nejen) ve světle lidských práv a základních svobod*.

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020,

78 s. ISBN 978-80-87439-42-5.

Autoři se v publikaci jako jediní v ČR systematicky zabývají právní problematikou využívání, profilování a automatizovaného rozhodování jako svého druhu výsledkem vyhodnocení určité situace v reálném čase. Tyto formy zpracování osobních údajů a dat mohou být efektivně využívány zejména státními orgány a bezpečnostními složkami, které jsou však při procesních postupech tohoto typu silně limitovány ústavními zásadami a principy. Důvodem využívání automatizovaného rozhodování bývá zpravidla jeho rychlost, jakož i důvěra v objektivitu. Rychlost automatizovaného rozhodování umožňuje realizovat efektivní zásah v reálném čase (např. na základě kamerových systémů provozovaných zákonem k tomu zmocněnými orgány). Objektivita automatizovaného rozhodování znamená absenci lidských předsudků a předpojatostí. Domněnka objektivita je však vysoce relativní, neboť algoritmy rozhodují zpravidla na základě člověkem stanovených kritérií a hodnot, které mohou být (a zpravidla jsou) předsudky ovlivněny. Automatizované rozhodování státních orgánů tak může silně zasahovat do lidských práv, zejména do práva nebýt diskriminován, práva na spravedlivý proces a práva na ochranu soukromí.

SIMON, Rita – MÜLLEROVÁ, Hana (eds.):

Efficient Collective Redress Mechanisms in Visegrad 4 Countries: An Achievable Target?

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019.

280 s. ISBN 978-80-87439-39-9.

Kniha prezentuje výsledky interdisciplinárního výzkumu podporovaného z prostředků Mezinárodního visegrádského fondu. Výzkum byl zaměřen na propojení oborů práva ochrany spotřebitele a práva životního prostředí v jejich společném tématu zavedení a fungování kolektivních mechanismů právní ochrany (tzv. hromadných žalob) v situacích hromadného poškození nebo v případech porušení zákonů v obou oblastech. Výzkumní pracovníci obou oborů ze zemí Visegrádské skupiny (V4) diskutovali poznatky a zkušenosti ze svých zemí na mezinárodní konferenci v Praze. Publikace předkládá výsledky těchto zpráv, diskusí a analýz.

KOBER, Jan – LOJEK, Antonín a kol.:

Tereziánské právní reformy.

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019.

259 s. ISBN 978-80-87439-33-3.

Kniha o tereziánských právních reformách přibližuje vybrané uskutečněné nebo připravované reformy v oblasti státní služby, státního (ústavního) práva, hospodářství, školství, sjednocování práva

i zahraniční politiky. Kniha zdůrazňuje význam a činnost několika významných strůjců reformem z okolí panovnice (Bedřich Vilém z Haugvic, Václav Antonín z Kounice, Josef ze Sonnenfelsu). Důkladná pozornost je věnována pronikavým změnám v oblasti státní služby, v níž právě tereziánské období položilo základy koncepce profesionálního úřednictva, klíčové až do současnosti. V dalších kapitolách je přiblížen význam tereziánského období i pro počátky změn v oblasti ústavního práva a cenzury. Tři samostatné oddíly jsou věnovány reformám v hospodářské oblasti, speciálně v horním právu a v oblasti nižšího školství. V kapitolách o sjednocování práva se čtenář dočte o počátcích snahy Marie Terezie využít osobní a majetkové právo jako unifikací nástroj. Knihu uzavírá kapitola, zabývající se zahraničněpolitickou reformou právních vztahů Marie Terezie s Bavorskem.

HALÁSZ, Ivan:

Minulost a symbolika v ústavách států střední Evropy.

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019.

151 s. ISBN 978-80-87439-41-8.

Autor v publikaci představuje vztah textu současných středoevropských ústav k vlastní národní minulosti. Analýza se soustřeďuje na země skupiny V4 (Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko). Ústavy vyjadřují uvedený vztah jednak prostředně ve svých preambulích a úvodních ustanoveních, jednak nepřímo prostřednictvím své symboliky. Autor se soustřeďuje hlavně na samotný ústavní text, v některých případech však musel nahlédnout i do norem nižší právní síly, neboť samotné ústavy nepředstavovaly dostatečné opěrné body pro zpracování této problematiky. Zvláštní pozornost autor věnuje otázce právního postavení korunovačních klenotů v současném českém a maďarském právním řádu. Kniha přináší náhled do zákulisí národního povědomí a budování oficiálního historického pojetí středoevropských národů a především jejich ústavních elit.

VRBOVÁ, Zuzana a kol.:

Stačí právo držet krok? Dynamika společnosti a vědy na začátku 21. století.

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019.

171 s. ISBN 978-80-87439-40-1 (brož.),

978-80-87439-36-4 (e-kniha).

Stačí právo držet krok s vývojem společnosti a vědy? Tato provokativní otázka jako by podsouvala myšlenku, že by právo s vědou držet krok mělo.

Zároveň se ale zdá, že je to nemožné. Ze samotné podstaty práva totiž plyne, že jde o stabilizační prvek ve společnosti, který by měl lidem dávat alespoň nějakou jistotu v neustále se měnícím světě. Přesto ale právo na vědu musí reagovat. Jednotlivé kapitoly knihy pomohou čtenáři porozumět, jak radikálně se mění naše společnost v závislosti na našich rostoucích možnostech. Vyrovnáváme se s fenomény jako je změna pohlaví a koncepce tradiční rodiny, s novými způsoby využívání majetku ve sdílené ekonomice, s vlivem nestátních subjektů na vznik nových platebních systémů či na regulaci projevů konkrétních osob na sociálních sítích, s obrovským množstvím informací a také dezinformací, s autonomními systémy, které s námi dokáží komunikovat a řídit ve velkém naše fungování ve světě, a v neposlední řadě i s celosvětovým problémem změny klimatu. Kniha představuje odpovědi práva na nové společenské fenomény očima nové generace českých právníků a právních vědců.

ALEXY, Robert:

Mart Susi's internet balancing formula.

European Law Journal. Roč. 25, č. 2 (2019),

s. 213-220. E-ISSN 1468-0386.

Internet Balancing Formula (IBF) je matematický nástroj ke zvýšení racionálních a transparentních aspektů vyvažování konfliktních lidských práv online. Vychází z relativní váhy a intenzity protichůdných práv. Numerická hodnota těchto práv je dosažena použitím matematických měřítek na různé vstupní prvky. V tomto článku Robert Alexy vstoupil do debaty se Susi, poukazoval na podobnosti a rozdíly mezi jeho váhovým vzorcem a IBF a pokračoval v práci na konkrétnosti. Alexy považuje váhový vzorec jako obecný a abstraktní, zatímco IBF je specifický a konkrétní.

SOBEK, Tomáš:

Lidská práva existují objektivně.

[Human Rights Exist Objectively.]

Právník. Roč. 158, č. 8 (2019),

s. 719-737. ISSN 0231-6625.

Autor se zabývá otázkou, zda lidská práva jako morální práva existují objektivně. Tato otázka má velký praktický význam, protože přiznání lidských práv by nemělo záviset na něčem rozmaru. Morální objektivitu lze chápat různými způsoby. Metafyzický realista uvažuje morální objektivitu v silném smyslu. To znamená, že předpokládá existenci morálních faktů metafyzické povahy. Expresivista preferuje slabší koncepci morální objektivitu. Tu lze vysvětlit

30 morálními postoji druhého řádu, které jsou jedním z definičních znaků jazyka lidských práv. Nevýhodou metafyzického realismu je epistemická nejistota, zda vůbec existuje něco takového jako metafyzická morální realita, respektive jaký má obsah. Tato trvalá nejistota má potenciál k morální skepsi. Autor dochází k závěru, že lidská práva jsou objektivní alespoň ve slabším smyslu. Objektivita lidských práv je veskrze lidská záležitost. Není zakódovaná v metafyzické realitě, ale ve způsobu, jakým o lidských právech myslíme a mluvíme. Jestliže máme pochybnosti, pak jediné, co potřebujeme, je lepší sebezporozumění. Tento závěr je optimistický, neboť znamená, že lidská práva jsou objektivní bez ohledu, zda existuje morální realita v metafyzickém smyslu.

MALÍŘ, Jan:
Enhanced Cooperation in the EU: Its Evolution and Position of the Czech Republic.
Studia Europejskie – Studies in European Affairs.
Roč. 23, č. 1 (2019), s. 89-112. ISSN 1428-149X.

Posílená spolupráce (původně užší spolupráce) byla začleněna do institucionálního a právního systému Evropské unie Amsterodamskou smlouvou v reakci na politické výzvy k vytvoření mechanismu, který by umožnil hlubší integraci pouze některých členských států („koalice ochotných“) ve stále se rozšiřující EU. Tento krok jako takový znamenal rozchod s dogmatem jednoty, na kterém byla evropská integrace tradičně budována, a zajišťoval institucionalizovanou diferenciaci v EU. Přepřacovanou Smlouvou z Nice a Lisabonskou smlouvou se od roku 2010 uskutečnila posílená spolupráce v pěti případech. Kromě toho možnost využít posílenou spolupráci hraje roli při vyjednávacích strategiích v rámci rozhodovacího procesu EU a při revizi budoucnosti EU. Posílenou spolupráci nelze považovat za magický všelék na odlišnost názorů na evropskou integraci panující mezi jednotlivými členskými státy, včetně České republiky, na druhou stranu však nelze podceňovat potenciál, který by tento mechanismus mohl mít.

ŠEJVL, Michal:
European Identity in Times of Crises.
Studia Europejskie – Studies in European Affairs.
Roč. 23, č. 1 (2019), s. 13-26. ISSN 1428-149X.

Autor v esejí diskutuje o třech možných modelech společné evropské identity založených na sdílených politických hodnotách, sdílených ekonomických zájmech a sdíleném kulturním dědictví v situaci, kdy Evropa trpí mnoha krizemi nebo jejich následky (krize eurozóny, migrační krize nebo brexitová

krize). První nevýlučný „slabý“ model identity je založen na mnoha zásadně sporných pojmech (v esejí demonstrováno na konceptu lidské důstojnosti) a jeho hlavní slabost spočívá v tom, že mnoho z těchto hodnot v naší praxi eroduje, a to nikoli pouze v „nových“ členských státech EU. Přístup založený na sdílených pragmatických zájmech nevytváří silné morální závazky, ale skutečným problémem tohoto modelu je, že od začátku sedmadesátých let je zpochybňována jedna ze skutečných evropských „inovací“, a to poválečný model sociálního státu. Společný model kulturního dědictví, který může produkovat „silnou“ identitu, je na první pohled nejobtížnější stavět kvůli téměř nepřekonatelné pluralitě mezi evropskými kulturami. Společná kultura však může produkovat kosmopolitní „identitu v rozmanitosti“, ale pouze pokud jsou materiální podmínky pro vytvoření tohoto „křehkého“ nebo „delikátního“ modelu identity vytvořeny v nějaké formě znovuzrozeného sociálního státu, který by nás mohl osvobodit od mnoha obav, které máme.

BÁRTA, Jan.
Istanbulská úmluva o prevenci a potírání násilí vůči ženám – dočká se naší ratifikace?
[The Istanbul Convention on Combating Violence Against Women – is it Going to be Ratified by the Czech Republic?]
Právník. Roč. 158, č. 8 (2019), s. 803-818. ISSN 0231-6625.

Autor v článku kriticky zkoumá ustanovení Istanbulské úmluvy o prevenci a potírání násilí vůči ženám po materiální (věcné) stránce a porovnává je se starší Úmlouvou OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women – CEDAW, 1979). Poukazuje na rozdílné postupy při zpracovávání a přijímání textu obou úmluv, což se nakonec jeví jako významný faktor jejich obsahu. Diskuse v České republice se až dosud koncentrují na otázku, zda Istanbulská úmluva vyžaduje nebo nevyžaduje provedení změn v našem platném právu. Autor však vidí hlavní problém nikoliv přímo v samotných ustanoveních úmluvy, nýbrž v jejím kontrolním mechanismu, zejména v úmlouvou předpokládaném orgánu skupiny odborníků pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí (tzv. GREVIO). V důsledku nedostatečných materiálních ustanovení úmluvy totiž nejsou předvídatelná budoucí hodnocení a požadavky ze strany tohoto kontrolního orgánu vůči členským státům úmluvy. Tento deficit

pak vede autora k závěru, že Istanbulská úmluva by neměla být vůbec ratifikována.

SMRŽ, Ivo:
Duševní újmy na zdraví a jejich odčiniňování v civilním právu.
[Psychological injuries and damages in civil law.]
Časopis zdravotnického práva a bioetiky.
Roč. 9, č. 2 (2019), s. 15-44.
ISSN 1804-8137.

Autor se v článku zabývá problematikou odčiniňování duševních újem na zdraví, přičemž metodologicky postupuje od obecného ke konkrétnímu. Nejprve proto odpovídá na obecné otázky vyvstávající při odčiniňování duševních újem na zdraví. Následně potom analyzuje vybraná specifika při stanovení povinnosti k odčiniňování duševní újmy na zdraví (zejména příčinnou souvislost) a při určení výše náhrady za ni. Nezabývá se obecnými principy a východisky odčiniňování nemateriálních újem na zdraví, byť v některých rysech mohou být vybrané problémy podobné.

DOLEŽAL, Tomáš:
Právní povaha informovaného souhlasu a následky neúplného poučení z hlediska civilního práva.
[The legal nature of informed consent and the consequences of improper disclosure in terms of civil law.]
Časopis zdravotnického práva a bioetiky.
Roč. 9, č. 1 (2019), s. 55-72. ISSN 1804-8137.

Autor se v článku zabývá právní povahou informovaného souhlasu a následky neúplného poučení z hlediska civilního práva. V první části se věnuje problematice právního jednání a jeho náležitostí a zasazuje je do kontextu informovaného souhlasu s poskytováním zdravotních služeb. Následně se zabývá problematikou vad právního jednání a jejich důsledků pro jeho platnost a vznik povinnosti k náhradě újmy. Existence povinnosti k náhradě újmy je pak podrobně analyzována s ohledem na odlišnost situací, kdy informovaný souhlas nebyl vůbec udělen nebo byl udělen po vadně provedeném poučení. Cílem článku je poskytnout ucelenější teoretickou analýzu povahy informovaného souhlasu a jeho zakotvení v systematice civilního práva.

Výzkumní pracovníci ÚSP vytvořili v roce 2019 celkem 91 výsledků, z nichž 67 bylo odesláno do systému RIV. V rámci těchto výsledků šlo o 7 monografií, 21 kapitol v knihách a 36 článků, z nichž 4 články byly publikovány v časopisech zařazených do databáze Scopus a v jiných impaktovaných časopisech.

23 publikací bylo uveřejněno v anglickém jazyce a 1 v maďarštině, 22 publikací bylo vydáno v zahraničních vydavatelstvích, m.j. i Nijhoff, Routledge, Wiley (Rusko 1, Nizozemsko 3, Velká Británie 3, Spojené státy 1, Slovensko 9, Maďarsko 1, Polsko 3) .

Podrobné údaje o publikačních a dalších výstupech výzkumné činnosti pracovníků ÚSP jsou zveřejňovány prostřednictvím informačních systémů, a to jednak v systému Evidence publikační činnosti v AV ČR na webových stránkách Střediska vědeckých informací AV ČR, jednak v Rejstříku výsledků výzkumu (RIV) pod gescí Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která je poradním orgánem vlády ČR.

5. Ediční činnost a vydávání časopisů

V rámci vlastní ediční činnosti vydal ÚSP v roce 2019 pět publikací, z toho tři e-knihy, které jsou zdarma k dispozici na stránce <https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/knihy-a-e-knihy/>:

FIALOVÁ, Eva – MATEJKA, Ján – GÜTTLER, Vojen.
Profilování a automatizované rozhodování (nejen) ve světle lidských práv a základních svobod. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2020, 78 s. ISBN 978-80-87439-42-5.

SIMON, Rita – MÜLLEROVÁ, Hana (eds.).
Efficient Collective Redress Mechanisms in Visegrad 4 Countries: An Achievable Target? Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019. 280 s. ISBN 978-80-87439-39.

KOBER, Jan – LOJEK, Antonín a kol.
Tereziánské právní reformy. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019. 259 s. ISBN 978-80-87439-33-3.

HALÁSZ, Ivan.
Minulost a symbolika v ústavách státov strednej Európy. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019. 151 s. ISBN 978-80-87439-41-8.

VRBOVÁ, Zuzana a kol.
Stačí právo držet krok? Dynamika společnosti a vědy na začátku 21. století. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2019. 171 s. ISBN 978-80-87439-40-1 (brož.), 978-80-87439-36-4 (e-kniha).

Z periodické produkce ÚSP vydával v roce 2019 stejně jako v předchozím roce tři tituly, z toho jeden cizojazyčný a jeden elektronický.

Časopis *Právník* vycházel tradičně jako měsíčník, a to již ve svém 158. ročníku. Dvě z vydaných čísel byla koncipována jako monotematická. Číslo 1/2019 bylo věnováno 100. výročí zřízení Právnícké fakulty Masarykovy univerzity v Brně a číslo 8/2019 tématu jednotlivce a veřejné moci. Od roku 2018 jsou na webových stránkách www.pravnik.eu s možností vyhledávání zpřístupněny plné texty příspěvků vydaných od roku 2013, pokud jsou starší šesti měsíců. V roce 2019 časopis obsadil třetí místo v anketě o **Prestižní cenu pro nejlepší právnícký časopis**. Cenu uděluje společnost Karlovarské právnícké dny na základě hlasování odborné veřejnosti.

Dále vycházel čtvrtletní cizojazyčný časopis *The Lawyer Quarterly* (TLQ), dostupný na adrese www.ilaw.cas.cz/tlq, orientovaný zejména na středoevropský prostor. Časopis, který ÚSP vydává od roku 2011, je od roku 2017 zařazen do světově uznávané bibliografické a citační databáze odborných časopisů SCOPUS společnosti Elsevier's A&I. Tato databáze vznikla v roce 2004 a v současné době patří mezi nejprestižnější databáze tohoto typu na světě. V databázi je zaindexováno cca 21 000 časopisů, které prošly náročným evaluačním procesem.

Třetím periodikem vydávaným ÚSP je on-line Časopis zdravotnického práva a bioetiky dostupný na adrese www.ilaw.cas.cz/medlawjournal.

6. Další odborné aktivity

Významnou součástí výzkumné práce je prezentace vědeckých poznatků na konferencích, workshopech a jiných vědeckých setkáních. V roce 2019 stejně jako v předchozích letech ÚSP organizoval nebo spoluorganizoval řadu odborných akcí, z nichž některé již byly uvedeny v částech věnovaných jednotlivým oblastem výzkumu a projektům Strategie AV 21. Informace o pořádaných akcích byly průběžně uveřejňovány na webových stránkách ústavu.

Ve dnech 12. a 13. 9. 2019 uspořádal ÚSP (Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva – CICERO) mezinárodní konferenci SOLAIR (Society, Law, Artificial Intelligence, Robotics) 2019 na téma *Human Centric Artificial Intelligence*. Human Centric Artificial Intelligence je koncept založený na respektování základních lidských práv a hodnot, včetně práva na důstojnost, soukromí a zásady lidské autonomie ve vztahu k umělé inteligenci. Během prvního dne konference pozvaní odborníci představili Etické směrnice pro důvěryhodné AI, politická a investiční doporučení, obchodní pohled na etické otázky a budoucnost AI.

Druhý den konference byl zaměřen na konkrétní právní témata související s umělou inteligencí, jako je odpovědnost, stanovení právních norem pro umělou inteligenci, autonomní mobilitu, nucené licence, využití umělé inteligence v rozhodovacích procesech atd. Konference byla pořádána pod záštitou předsedy vlády ČR, ministra průmyslu a obchodu ČR a předsedkyně AV ČR ve spolupráci s Úřadem vlády ČR, Ministerstvem průmyslu a obchodu a společností Microsoft. Účast na konferenci přijali také zástupce Evropské komise, členové expertní skupiny pro umělou inteligenci a expertní skupiny ES pro nové technologie a odpovědnost, zástupci mezinárodních organizací (AccessNow) a mezinárodních firem (Microsoft a IBM), zástupci z veřejné správy (Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo financí) a odborníci z akademické sféry. Úvod konference proběhl za účasti předsedy vlády České republiky a předsedkyně Akademie věd ČR.

Z mezinárodních konferenčních aktivit pořádaných ÚSP v roce 2019 lze dále uvést mezinárodní konferenci *Rozhodování na konci života a eutanazie. Právní, etické a společenské aspekty. Srovnání zkušeností z jiných zemí* (End-of-Life Decisions and Euthanasia. Legal, ethical and social aspects). Konference byla uspořádána ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví ČR a proběhla dne 14. 10. 2019 na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Jednání konference bylo zaměřeno na různé přístupy k rozhodování na konci života. Zmiňována byla nejen nutnost nastavení vhodného právního, etického a sociálního rámce, ale byly diskutovány i problematice okruhy jako asistovaná sebevražda nebo eutanazie. Řečníci z několika evropských zemí shrnuli zkušenosti ze svých zemí a vyzdvihli problematice aspekty právní úpravy a společenské praxe (kluzký svah, turismus za smrtí, atp.). Konference proběhla pod záštitou Ústavu právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a poslankyně MUDr. Věry Procházkové.

Ve spolupráci s Ústavem informatiky AV ČR a Filosofickým ústavem AV ČR uspořádal ÚSP mezinárodní konferenci *Autonomous Vehicle Ethics: Beyond the Trolley Problem* (Etika autonomních vozidel - vykročení za „trolley problem“). Na pořádání konference se dále podíleli a účast na ní přijali odborníci z Přírodovědecké fakulty UK, Department of Philosophy of the University of Haifa (Israel); Ethics + Emerging Sciences Group at the California Polytechnic State University (San Luis Obispo, CA). Dále ÚSP (CeLAPA) uspořádal ve spolupráci s Fridrich-Ebert-Stiftung a Masarykovou

demokratickou akademií mezinárodní interdisciplinární konferenci na téma *Velvet Capitalism*. Konferenci zahájil předseda Masarykovy demokratické akademie a ministr kultury ČR L. Zorálek. Na konferenci přijali účast odborníci z různých vědních oborů (právo, politologie, filosofie, ekonomie a sociologie), kteří v panelu *Postkomunismus a odkaz z roku 1989* diskutovali o odkazu tzv. demokratických transformací na počátku 90. let a o tom, jak tyto transformace souvisí se současnou situací evropského projektu, a v panelu *Od protestu k politice* diskutovali o současných populistických hnutích a vzestupu politické mobilizace v Evropě, konkrétně v zemích střední a východní Evropy.

Z mezinárodních konferenčních aktivit lze dále uvést již tradiční akce, a to konferenci pravidelně pořádanou v Kongresovém centru SAV ve Smolenicích (SR) a zaměřenou do oblasti korporátního práva, která se tentokrát konala ve dnech 24. a 25. 9. 2019, a dále tradiční každoroční mezinárodní sympozium *Právo – obchod – ekonomika* (Law - Business – Economy), které proběhlo ve dnech 23. až 25. 10. 2019 ve Štrbském Plese (SR). Tématem konference ve Smolenicích byla *Odpovědnost členů orgánů obchodních společností mezi korporátním, insolvenčním a trestním právem* (The liability of members of corporate bodies between corporate, insolvency and criminal law), na tatranském sympoziu byly diskutovány otázky rekodifikace soukromého práva hmotného, ochrany věřitelů v obchodním právu a právních a etických aspektů umělé inteligence. Obě tyto akce ÚSP spolupřátá v rámci spolupráce s Právníckou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích a Ústavem štátu a práva SAV, konferenci ve Smolenicích pak ještě ve spolupráci s Právníckou fakultou Trnavské univerzity.

Na národní úrovni uspořádal ÚSP ve spolupráci se Stálou konferencí českého práva konferenci *Budoucnost civilního procesu*, která byla věnována aktuálním stěžejním otázkám současné právní úpravy civilního soudního procesu a nejvýznamnějším odborným aspektům jeho budoucnosti. Účast na konferenci přijali špičkoví představitelé právní teorie a praxe. Záštitu nad konferencí převzala předsedkyně AV ČR prof. Eva Zažimalová.

Vedle konferencí byla v roce 2019 uspořádána také řada dalších akcí, z nichž lze kromě již dříve zmíněných uvést workshop na téma *Dobrá A. I. jako etická a filosofická výzva*, který uspořádalo Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice u příležitosti prvního výročí svého vzniku. Centrum založili ÚSP, Filosofický ústav AV

ČR, Ústav informatiky AV ČR a Přírodovědecká fakulta UK. Na semináři byla představena dosavadní činnost Centra a záměry do budoucna a dále byly diskutovány otázky spojené s umělou inteligencí, např. preference strategií pro rozhodování autonomních vozidel, strojové vědomí a nová doprava a její nové formy. Uvést lze rovněž mezinárodní workshop pořádaný CeLAPA na téma *A cartography of the legal beyond traditional divides*, na kterém byly diskutovány např. otázky populismu, dopadů dělení na veřejný a soukromý sektor ve francouzském právním kontextu, menšin a veřejného diskursu, zejména dopadu ofenzivní komunikace a nenávistných projevů.

Kabinet zdravotnického práva a bioetiky uspořádal v rámci řešení programového projektu podporovaného TAČR workshop na téma *Rozhodování o poskytování zdravotní péče na konci života z pohledu civilního práva*, jehož účastníci se věnovali problematice zásahů do integrity člověka při poskytování zdravotní péče v závěru života. Cílem bylo vydefinování toho, co je zásahem do integrity člověka v rámci upuštění od kurativní péče a jaké prostředky poskytuje k řešení těchto situací stávající právní úprava. V rámci řešení dalšího programového projektu podporovaného TAČR byl dále uspořádán workshop *Vybrané problémy při posuzování odpovědnosti za škodu způsobenou provozem autonomního vozidla*. V rámci řešení grantového projektu podporovaného GAČR se pak ÚSP podílel na organizování workshopu *Ústavní soud ČR: Strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*, který pořádala Katedra politologie a sociologie Právnícké fakulty UK. Uvést lze rovněž pracovní seminář pořádaný na aktuální téma problematiky dětských dlužníků.

Při ÚSP od roku 2014 rovněž působí *odborné kolegium pro občanské právo*, které sestává z akademických pracovníků ÚSP a právníckých fakult, kteří se koncepčně i prakticky věnují soukromému právu a občanskému právu procesnímu. V rámci kolegia jsou diskutovány aktuální otázky civilního práva. V roce 2019 se kolegium zabývalo problematikou tzv. hromadných žalob a tématem dětských dluhů, resp. svéprávnosti nezletilých dětí.

V roce 2019 pokračovala série kolokvií zaměřených na právní aspekty informačních a komunikačních technologií a jejich praktické aplikace, kterých se kromě výzkumných pracovníků účastnili i zájemci z řad odborné veřejnosti. Kolokvia pořádalo Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva (CICeRo). V rámci těchto kolokvií byla projednávána témata

34 *Regulatory sandboxes, Recentní judikatura ve věci přenosu vysílání prostřednictvím družice, Novela zákona o ochranných známkách, Přenos údajů do třetích zemí, Právo a webová analytika, Služby elektronických komunikací ve světle směrnic 2018/1972 (Kodex pro elektronické komunikace) a Nové technologie a výzvy pro kybernetickou bezpečnost z pohledu mezinárodního práva.* Tři kolokvia pak pořádalo Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (RLC), a to na témata *Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, Osobní údaje ve vědě a výzkumu a Otevřená data v ČR – stav a výzvy.*

Významnou součástí odborných aktivit ústavu jsou samozřejmě zvané přednášky zahraničních odborníků na půdě ÚSP a zvané přednášky a vystoupení pracovníků ústavu na seminářích a konferencích pořádaných jinými organizacemi a institucemi v ČR i v zahraničí. Z přednášek zahraničních odborníků lze uvést přednášku prof. Briana Besonga z Ohio Dominican University, USA, *Intuitions, Disagreement and Natural Law*, přednášku dr. Rebecca Davnall (University of Liverpool) *Moral Apparatus: thought experiments, futurist fictions and the manifestation of agency* přednesenou při příležitosti prezentace knihy prof. Dereka Lebeda (University of Pittsburg at Johnstown) *Ethics for Robots*, přednášku prof. Daniela Statmana (University of Haifa, Israel) *The Use of Drones and the Problem of Disproportionate Harm to Civilians* a přednášku Ivara Hannikainena *Experimental Jurisprudence*.

Přednáškové aktivity pracovníků ÚSP se realizovaly především na zahraničních i tuzemských konferencích. Příkladem lze uvést přednášku D. Černého *An equilibrium ethics for autonomous vehicles* přednesenou na konferenci *The Twentieth Asian Bioethics Conference Dhaka* (Bangladéš) a přednášky D. Černého na témata etiky umělé inteligence, důvěryhodnosti umělé inteligence a etických principů regulace umělé inteligence přednesené na mezinárodním semináři *Česko-slovenská informatika* a na konferencích *Etika a umelá inteligencia a Kognícia a umělý život* v Bratislavě. Dále lze uvést zvanou přednášku T. Sobka *Human Rights exist objectively* přednesenou na Institut für Rechtswissenschaftliche Grundlagen, University of Graz, zvanou přednášku A. Krausové na téma *International Regulation of Contracts for Intelligent Products and Services* přednesenou na mezinárodním workshopu k digitální problematice pořádaném UNIDROIT a UNCITRAL v Římě, zvanou přednášku K. Eliáše *Autonomie vůle a informace* přednesenou

na mezinárodní konferenci *Paneurópske právnické rozpravy: Človek – Informácie – Právo* (pořadatel Paneurópska vysoká škola Bratislava) a příspěvky J. Malíře na témata *Cultural Heritage Protection and Public Interest in Law* a *The Anatomy of General Interest on European Level: Cultural Heritage Protection in the Council of Europe Law* přednesené na mezinárodním semináři *Public Interest in Law* ve Vídni a na stejnojmenné konferenci v Praze, které pořádaly Rechtswissenschaftliche Fakultät, Universität Wien a Právnická fakulta UK, Praha. Řada pracovníků ústavu vystoupila již tradičně na výše uvedeném mezinárodním sympoziu *Právo – obchod – ekonomika* a na mezinárodní konferenci ve Smolenicích s přednáškami a příspěvky z oblasti soukromého práva. Několik pracovníků vystoupilo rovněž s příspěvky zejména z oblasti teorie práva na mezinárodní konferenci *Zmeny v chápaní práva: Pluralita systémov, prameňov, perspektív*, kterou pořádal Ústav štátu a práva SAV v Piešťanech.

Z tuzemských aktivit lze příkladem uvést přednášku K. Eliáše *Koncepční východiska občanského zákoníku s přihlédnutím k zásadě lex succurrit minoribus* přednesenou na konferenci k 30. výročí přijetí Úmluvy o právech dítěte pořádané Ministerstvem práce a sociálních věcí a Úřadem vlády ČR a přednášku *Mutate ideje bezpečí a štěstí* přednesenou na Právnickém salonu *Právo jako nástroj společenského míru* pořádaném Stálou konferencí českého práva. Dále lze uvést přednášku T. Doležala *Problematika upuštění od péče* na XIII. kongresu České společnosti intenzivní péče, příspěvek M. Šejvly *Argument pro morální práva korporací* přednesený na konferenci *Právní jednání a odpovědnost právnických osob po rekodifikaci českého soukromého práva* pořádané Právnickou fakultou UK, příspěvek B. Havla *Podnikatelské uvážení a odpovědnost členů statutárních orgánů právnických osob* přednesený na téže konferenci, příspěvek H. Müllerové *Soukromé vs. veřejné vymáhání environmentálních práv: úvahy nad přenositelností kolektivních nástrojů využívaných mj. v ochraně spotřebitele do oblasti ochrany životního prostředí* přednesený na konferenci *Olomoucké právnické dny*, nebo účast J. Malíře v panelové diskusi na konferenci *Parlament a soud: Motor diskursivní demokracie*, kterou uspořádaly Stálá komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury a Právnická fakulta UK v budově Senátu Parlamentu ČR.

Platformu pro výměnu poznatků z výzkumné činnosti a pro diskusi na vybraná témata představují

také interní semináře ÚSP, kterých se primárně účastní výzkumní pracovníci ústavu, nicméně jsou otevřeny i pro zájemce z vnějšího akademického prostředí, zejména z vysokých škol. V roce 2019 se uskutečnily dva tyto semináře, na kterých byla diskutována témata *Vláda lidu: Kontrola a vliv a Povinné očkování – právní a etické aspekty*.

K odborným aktivitám pracovníků ÚSP náleželo v roce 2019 i členství a práce v redakčních radách tuzemských i zahraničních vědeckých a odborných časopisů, z nichž lze uvést zejména časopisy *Právník*, *The Lawyer Quarterly (TLQ)*, *Časopis zdravotnického práva a bioetiky*, *České právo životního prostředí*, *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, *Správní právo*, *Bulletin advokacie*, *Jurisprudence*, *Právní rozhledy*, *Obchodněprávní revue*, *Právní obzor*, *Súkromné právo*, *Revue pro právo a technologie*, *Časopis pro právní vědu a praxi*, *Všehrd*, *Právní rádce*, jakož i zpracovávání recenzí na články a odborné publikace.

7. Mezinárodní spolupráce a aktivity

Neoddělitelnou součástí hlavní činnosti ÚSP a výzkumné činnosti pracovníků představuje mezinárodní spolupráce a mezinárodní výzkumné aktivity. Jejich účelem a smyslem je zejména komparovat poznatky získané výzkumem v domácím právním prostředí s poznatky a zkušenostmi zahraničních partnerů a podílet se na formování a výměně myšlenek, názorů a vědeckých poznatků.

ÚSP primárně rozvíjí mezinárodní vědeckou spolupráci v rámci středoevropského prostoru s ústavu pro právní vědy Slovenské, Polské a Maďarské akademie věd. Výsledky mezinárodního výzkumu jsou prezentovány na společných konferencích, sympoziích a workshopech a publikovány v kolektivních monografiích a vědeckých časopisech, zejména v časopisech vydávaných uvedenými vědeckými institucemi.

O společně pořádaných konferencích, sympoziích a workshopech bylo pojednáno v předchozí kapitole. Kromě těchto aktivit lze připomenout již dříve zmíněný projekt podporovaný z Mezinárodního visegrádského fondu *Progress in collective redress mechanisms in environmental and consumer mass harm situation*, jehož hlavní řešitelkou a koordinátorkou spolupráce byla pracovnice ÚSP R. Simon a na řešení projektu se zúčastnily partnerské

výzkumné instituce a nevládní organizace z Polska, Maďarska a Slovenska.

V roce 2019 pokračovala na osobní bázi spolupráce s výzkumnými pracovníky z univerzit v Izraeli (Haifa), USA a Kanadě, a to v oblasti teorie trestání a etiky autonomních vozidel. Dva pracovníci ústavu uskutečnili v rámci této spolupráce studijní pobyt na univerzitě v Haifě, prof. Saul Smilansky z této univerzity se pak podílel na řešení programového projektu *Etika provozu autonomních vozidel*, podporovaného v rámci programu ÉTA Technologickou agenturou ČR. Dále pokračovala spolupráce s Juristische Fakultät Innsbruck a Faculty of Law, University of Antwerp, v oblasti medicínského práva, s katedrou teorie práva na Jagellonské univerzitě v Krakově a s Institut für Rechtswissenschaftliche Grundlagen, University of Graz. Na individuální bázi v rámci řešení grantového projektu byla navázána spolupráce s University of Leeds na výzkumném projektu týkajícím se vlivu zkušeností na soudní rozhodování. Jeden pracovník ústavu uskutečnil studijní pobyt v Evropského soudního dvora v Lucemburku v návaznosti na řešení grantového projektu, jedna pracovnice ústavu uskutečnila studijní cestu do New Yorku a Bostonu, kde se zúčastnila několika konferencí a seminářů na témata právních aspektů umělé inteligence a správy dat v oblasti výzkumu, jeden pracovník ústavu realizoval studijní pobyt na Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Privatrecht v Hamburku.

Dva pracovníci ústavu jsou členy Komise pro rekodifikaci soukromého práva Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky. Pracovník ÚSP je členem Komise OSN pro mezinárodní právo a soudcem ad hoc za Českou republiku u Evropského soudu pro lidská práva, jeden pracovník je členem předsednictva Výboru pro bioetiku Rady Evropy. Jedna pracovnice ústavu je členkou Expert Group on New Technologies and Liability/New Technologies formation při Evropské komisi a jeden pracovník členem Expert Group to advise on specific ethical issues raised by driverless mobility při Evropské komisi.

8. Spolupráce s vysokými školami

V souvislosti s hlavní činností ÚSP probíhá dlouhodobě i spolupráce s vysokými školami v České republice i v zahraničí. Smyslem a účelem této spolupráce je kooperovat při realizaci právního

36 výzkumu s vědeckými pracovníky na vysokých školách (např. v rámci řešení společných projektů), prezentovat poznatky právního výzkumu prováděného v ÚSP na akcích pořádaných ve spolupráci s vysokými školami (konference, workshopy apod.) a zavádět tyto poznatky do výuky, a v neposlední řadě i vytvářet podmínky pro vyhledávání perspektivních zájemců o vědeckou práci v oblasti právní vědy z řad studentů.

Na individuální bázi se pracovníci ÚSP v roce 2019 podíleli na výuce v rámci bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na veřejných i soukromých vysokých školách, jakož i na přípravě konceptů studijních oborů a studijních materiálů. Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy vědeckých rad všech čtyř právnických fakult v České republice.

Na institucionální bázi v roce 2019 pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou UK řešení projektu *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*, podporovaného Grantovou agenturou ČR, a ve spolupráci s CEVRO Institutem bylo zahájeno řešení grantového projektu *Srovnání českého korporáčního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi*. Druhým rokem pokračovalo řešení projektu *Etika provozu autonomních vozidel* podporovaného Technologickou agenturou ČR v rámci programu ÉTA, který je řešen ve spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR, Přírodovědeckou fakultou UK a Teologickou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Zahájeno bylo řešení programového projektu *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života* podporovaného Technologickou agenturou ČR a řešeného ve spolupráci s Lékařskou fakultou Masarykovy univerzity v Brně, a programového projektu *Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie* rovněž podporovaného Technologickou agenturou ČR, který je řešen ve spolupráci s Fakultou informačních technologií Vysokého učení technického v Brně a s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity.

Institucionalizovaný charakter má spolupráce ÚSP s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích. Rámcová smlouva o spolupráci předpokládá výměnu vědeckých informací mezi oběma stranami, realizaci společných vědeckých projektů, zejména pořádání vědeckých akcí, a vzájemnou podporu při zvyšování vědecké kvalifikace pracovníků obou institucí. Na základě této smlouvy byly v roce 2019 zejména spolupořádány dvě již dříve zmíněné akce, a sice mezinárodní konference

Odpovědnost členů orgánů obchodních společností mezi korporátním, insolvenčním a trestním právem (Smolenice, SR) a tradiční mezinárodní sympozium *Právo-obchod-ekonomika* (Štrbské pleso, SR).

Pracovník ÚSP je rovněž spoluřešitelem grantových projektů Právnické fakulty Trnavské univerzity na témata *Rozšiřovanie sociálnej funkcie slovenského súkromného práva pri uplatňovaní zásad európskeho práva a Prieniky pracovného práva do iných odvetví súkromného práva (a vice versa)*.

Institucionální charakter na základě smlouvy o spolupráci uzavřené v roce 2015 má rovněž spolupráce s Právnickou fakultou Masarykovy Univerzity. Smlouva mj. předpokládá účast pracovníků ÚSP na pedagogické činnosti fakulty, aktivity vedoucí ke zvyšování odborné a pedagogické kvalifikace pracovníků obou institucí, spolupráci při výchově doktorandů, podávání společných grantových projektů, účast akademických pracovníků fakulty na výzkumných aktivitách ústavu, spolupráci při řešení projektů, akreditaci společných doktorských studijních programů a výhledově vytvoření společného výzkumného pracoviště. Nejvýznamnějším projektem v rámci této spolupráce je v současné době řešení programového projektu *Transitional Jurisprudence* podporovaného z prostředků operačního programu *Výzkum, vývoj a vzdělávání*, jehož cílem je připravit vznik výzkumně zaměřeného doktorského studijního programu. V roce 2019 byl tento doktorský studijní program akreditován a byla zahájena jeho praktická realizace v podobě přijímacího řízení uchazečů o studium.

Na základě rozhodnutí Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (NAÚ) ze dne 21. 3. 2019 se stal ÚSP partnerským pracovištěm Masarykovy univerzity v Brně při vytváření společných doktorských studijních programů v oboru vzdělávání „Právo“.

V roce 2019 se rovněž dva pracovníci ústavu zapojili do programu Akademie věd ČR *Otevřená věda*, jehož cílem je zapojit středoškolské i vysokoškolské studenty do praktického výzkumu na pracovištích AV ČR, umožnit jim získat zkušenosti z vědecké praxe, motivovat středoškolské studenty k vysokoškolskému studiu ve vědních oblastech a studenty vysokých škol k volbě vědecké profesní dráhy. Pracovníci ústavu vedli v rámci tohoto programu tři stáže pro středoškolské studenty na témata *Právnícké sjezdy – pozapomenutá otázka dějin právní politiky, Po stopách počátků republiky a Současná etika*. Na studentské vědecké konferenci, která se konala ve dnech 21. a 22. 11. 2019 a na

kteří stážisté prezentovali své výsledky, obdržel stážista vedený J. Koberem 1. cenu ve III. vědní oblasti (Oblast humanitních a společenských věd) za výsledek stáže *Právnícké sjezdy – pozapomenutá otázka dějin právní politiky*. Vědecké stáže v projektu *Otevřená věda* vypsal pracovníci ÚSP i pro rok 2020.

9. Spolupráce s veřejným a soukromým sektorem

Kromě spolupráce s vysokými školami spolupracuje ÚSP rovněž s dalšími institucemi veřejného sektoru, včetně orgánů veřejné moci. Členství a činnost v těchto orgánech poskytuje příležitost k přenášení výsledků právního výzkumu do aplikační praxe a legislativy.

Řada pracovníků ÚSP působila v roce 2019, stejně jako v předchozích letech, jako členové poradních orgánů různých orgánů veřejné moci, např. Legislativní rady vlády a komisi Legislativní rady vlády a rozkladových komisí ministerstev a jiných ústředních správních úřadů. Šesti pracovníkům ústavu byla při příležitosti 50. výročí vzniku Legislativní rady vlády udělena čestná medaile ministryně spravedlnosti a předsedkyně Legislativní rady vlády za přínos při tvorbě českého právního řádu.

Jednotliví pracovníci ústavu jsou členy těchto veřejných orgánů: Rada vlády ČR pro lidská práva, Pracovní skupina pro lidská práva a moderní technologie Rady vlády ČR pro lidská práva, Výbor proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání Rady vlády ČR pro lidská práva, Komise Ministerstva zdravotnictví ČR pro problematiku odškodňování újmy vzniklé v důsledku povinného očkování, Komise Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pro rozhodování na konci života, disciplinární výbor Rady pro veřejný dohled nad auditem, Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, Arbitrážní komise Českého svazu ledního hokeje.

ÚSP se dále podílel na přípravě *Národní strategie umělé inteligence v České republice* (NAIS), která stanoví rámec cílů a nástrojů pro podporu rozvoje umělé inteligence v soukromé sféře i veřejné správě a zapojení České republiky na mezinárodní úrovni, k níž se Česká republika zavázala v Deklaraci o spolupráci v oblasti AI ze dne 10. dubna 2018. NAIS zpracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a byla schválena usnesením vlády

ČR ze dne 6. 5. 2019 č. 314. ÚSP dále spolupracoval s Nejvyšším státním zastupitelstvím na zpracování *Zvláštní zprávy o vězeňství*. Zpráva poprvé na základě detailní analýzy vězeňských a soudních dat naznačila, které kroky by měly být udělány ke snížení vězeňské populace v ČR. Dva pracovníci ústavu spolupracovali se Sdružením praktických lékařů ČR, Sdružením praktických lékařů ČR pro děti a dorost a s Institutem pro postgraduální vzdělávání ve zdravotnictví v oblasti medicínského práva a bioetiky.

Pracovníci ÚSP působili v roce 2019 rovněž v hodnotících orgánech a panelech státních institucí. Jeden pracovník je členem hodnotícího panelu P 408 (právní vědy a politologie) Grantové agentury České republiky, jedna pracovníce je členkou odborného orgánu hodnotitelů Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace, jeden pracovník je hodnotitelem Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, jeden je členem Kolegia odborníků Technologické agentury ČR pro program Doprava 2020+ a jeden pracovník je hodnotitelem projektů Agentury na podporu výzkumu a vývoje SR.

Významnou součástí spolupráce s veřejným sektorem je vzdělávací a přednášková činnost pracovníků ÚSP. V průběhu roku 2019 uskutečnili výzkumní pracovníci např. přednášky a školení pro Sdružení praktických lékařů, Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, zejména na témata *Právní odpovědnost lékaře*, sérii přednášek v rámci Justiční akademie pro soudce, asistenty soudců a justiční čekatele z oblasti civilního práva a medicínského práva, seminář pro pracovníky Kanceláře AV ČR a výzkumných ústavů AV ČR k problematice hostování zahraničních vědců na pracovištích AV ČR a přednášky pro vzdělávací agenturu BOVA z oblasti občanského, insolvenčního a korporáčního práva.

Dále lze uvést např. individuální přednášky na témata *Princip řádné správy sportovních asociací při výběru sportovců/týmů do sportovních soutěží na příkladech judikatury a další související otázky* na Letní škole sportovního práva pořádané Právnickou fakultou UK a spolkem Common Law Society, *Iracionalita průměrného člověka* na Letní škole obchodního práva pořádané Katedrou obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, *Právní aspekty umělé inteligence a Právní rámec Digital Innovation Hubs* na seminářích pořádaných Ministerstvem průmyslu a obchodu, *Uliv Aarhuské úmluvy na právo na informace o životním prostředí* v ČR na diskusním semináři pořádaném Společností

38 pro trvale udržitelný rozvoj a *Non-monetary claims in international arbitration?* (Nepeněžní pohledy na řešení pohledů v mezinárodní arbitráži?) na fóru pořádaném Mezinárodní obchodní komorou - Fórem mladých rozhodců (International Chamber of Commerce - Young Arbitrators Forum) v Praze.

Další formou spolupráce ÚSP s veřejným i se soukromým sektorem byla v roce 2019 expertní činnost. Výstupy této činnosti jsou odborná stanoviska, která mají doktrinární povahu a nejsou právně závazná, nicméně poskytují žadatelům odborný názor na řešení určitých otázek a záležitostí, z něhož mohou vycházet při aplikaci pozitivního práva. Tato činnost má současně také nesporný vědecký přínos, neboť předmětem stanovisek a expertíz jsou zpravidla obecné právní otázky, které často ukazují na obecnější problémy práva v České republice a jeho realizace. Expertizní činnost proto často přináší i inspiraci pro vědeckou práci a nezřídka předznamenává další spolupráci na výzkumných projektech. V roce 2019 bylo v ÚSP vyhotoveno celkem 7 stanovisek pro žadatele z oblasti veřejného i soukromého práva k otázkám obecného zájmu, např. k otázce kompetencí Národní knihovny ČR ve vztahu ke kolektivnímu správci autorských práv při uzavírání smluv, kterými se poskytuje oprávnění k výkonu užívání práva k předmětu ochrany (licence) podle autorského zákona, a k úhradě odměny sjednané v licenčních smlouvách podle autorského zákona, k úpadku dlužníka a prohlášení konkurzu na jeho majetek, k výkladu pojmu *veřejný zájem* v souvislosti s převodem majetku mezi veřejnými výzkumnými institucemi zřízenými AV ČR a k otázce právní povahy varování a metodiky vydaných Národním úřadem pro kybernetickou bezpečnost podle zákona o kybernetické bezpečnosti v souvislosti s uplatňováním dozoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Spolupráci s veřejným sektorem realizuje ÚSP i v rámci řešení projektů Strategie AV 21, a to v souladu s posláním této strategie, které vyjadřuje motto *Špičkový výzkum ve veřejném zájmu*.

Při ÚSP rovněž působí komise pro vědecký titul „doktor věd“ v oboru právní vědy při Grémium pro vědecký titul Vědecké rady AV ČR.

10. Vědecké společnosti a spolupráce s jinými odbornými společnostmi

V roce 2019 poskytoval ÚSP zázemí několika vědeckým společnostem, na jejichž fungování se podílejí výzkumní pracovníci ústavu. Jde o Českou společnost pro mezinárodní právo, Český národní komitét Mezinárodní akademie srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Český národní komitét Mezinárodního sdružení právních věd (International Association of Legal Science, IALS), Českou společnost pro právo životního prostředí a Společnost pro právo informačních technologií.

Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy dalších vědeckých a odborných společností, jakož i členy jejich orgánů. Ze zahraničních lze uvést Mezinárodní akademii srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Mezinárodní institut pro sjednocení soukromého práva (UNIDROIT), Mezinárodní sdružení právních věd (International Association of Legal Science), Sdružení mezinárodního práva (International Law Association), UNESCO Chair in Bioethics, Mezinárodní asociaci pro legislativu (IAL), Max Planck Institut v Mnichově pro právo sociálního zabezpečení a sociální politiku, Association des amis de l'IIIDH-Fondation René Cassin (Štrasburk, Francie) a Heidelberger Gessellschaft für Ausländisches Öffentliches Recht und Völkerrecht, z národních např. Českou společnost pro právo životního prostředí, Českou společnost pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení, Českou společnost sportovního práva a Jednotu českých právníků. Jeden pracovník je rovněž členem řídicího výboru Francouzského ústavu pro výzkum ve společenských vědách (CEFRES).

11. Středisko vědeckých informací

Středisko vědeckých informací ÚSP (dále „SVI“) v souladu se svým statutem specializovaného informačního střediska, jehož primárním účelem je zabezpečovat infrastrukturu vědeckému výzkumu realizovanému v ÚSP, poskytovalo v roce 2019 potřebné zázemí pro výzkumnou činnost pracovníků ústavu. Svou činnost zaměřovalo především na zajišťování základních a specializovaných

informačních potřeb pro institucionální výzkum i pro řešení grantových a jiných projektů výzkumných pracovníků. Současně SVI také plnilo funkci veřejné specializované knihovny pro odbornou veřejnost, která využívá především rešeršní činnost oddělení s následným poskytnutím primárních textů, využívat může též studovnu, kde je k dispozici základní právnícká literatura a aktuální ročníky časopisů, zájem je i o kopírovací služby a absenční výpůjčky.

Od roku 2016 se SVI podílí na řešení programového projektu *Národní právní dědictví*, který je podporován z programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Národní a kulturní identita II (NAKI II). Cílem projektu je zpřístupnění historické právní literatury, především z prvorepublikového období, v digitalizované podobě, a s možností jak fulltextového vyhledávání, tak postupně i prostřednictvím klíčových slov, což je v rámci digitalizace starých textů unikátní přístup. SVI v rámci řešení projektu získává literaturu určenou k digitalizaci, garantuje výběr dokumentů v souladu s cíli projektu stanovenými pro příslušný rok a zajišťuje dohled nad digitalizační částí projektu.

SVI se dělí na sekci Knihovna a sekci Databáze.

Knihovna

Fond knihovny zahrnuje základní právníckou literaturu ze všech oborů práva, jakož i literaturu z dalších souvisejících oborů, jako je politologie, sociologie, právní filozofie, historie, sociální problematika, informační technologie a nejnoveji také etika, morálka, právní aspekty robotizace a umělé inteligence a moderní filozofie. Knižní fond byl průběžně doplňován jednak v závislosti na aktuálně řešených projektech, jednak s přihlédnutím k profilu fondu, tj. aby byla k dispozici základní právnícká literatura v plné šíři a současně aby byly zahrnuty obory, ve kterých aktuálně probíhá výzkumná činnost pracovníků ústavu. Fond je přístupný přes internet, a to nejen z webových stránek ústavu, ale i prostřednictvím Souborného katalogu ČR, starší literatura, získaná do roku 1989, je k dispozici na webových stránkách knihovny v naskenované podobě a je možno v ní vyhledávat podle autorů a názvů knih. Fond knihovny obsahuje okolo 42 000 svazků, v roce 2019 se rozrostl o 674 publikací, z toho 210 zahraničních.

V roce 2019 knihovna odebírala nebo získávala výměnou celkem 49 titulů časopisů, z toho

29 tuzemských a 13 zahraničních, 7 titulů získává knihovna darem. V poslední době je knihovna díky své účasti v Souborném katalogu ČR hojně využívána v rámci meziknihovní výpůjční služby, a to především státními vědeckými knihovnami, které nemají zastoupenou právníckou literaturu ve svém fondu v takovém rozsahu, jako knihovna ÚSP, ale i městskými knihovnami z celé republiky. V roce 2019 bylo kromě běžných výpůjček z fondu knihovny realizováno celkem 84 meziknihovních výpůjček pro pracovníky ÚSP, z toho 7 mezinárodních, knihovna sama pak obdržela 35 požadavků na meziknihovní výpůjční služby.

Databáze

Pracovníci ÚSP mají pro svou výzkumnou činnost k dispozici zahraniční databáze HeinOnline a Ebrary, vybrané zahraniční on-line časopisy z databází Dalloz a Kluwer Law a kompletní soubor právníckých titulů databáze Oxford Journal-Law. České právnícké časopisy jsou již od roku 1993 zpracovávány v článkové bibliografické databázi CLAN, ve které se excerpuje celkem 24 titulů, k 15. 12. 2019 obsahovala databáze 40435 záznamů, z toho bylo v roce 2019 vloženo 1246 nových záznamů. Databáze je využívána k rešerším nejen pro ústavní, ale především pro mimoústavní uživatele knihovny.

Databáze ASEP, ve které se eviduje publikační činnost pracovníků pracovišť AV ČR, obsahovala ke konci roku 2019 celkem 3240 záznamů pracovníků ÚSP. V databázi CIT, v níž jsou vedeny údaje o citacích publikací pracovníků ústavu, bylo ke konci roku 2019 evidováno celkem 1485 záznamů, z nichž bylo v roce 2019 přidáno 168 záznamů.

Od roku 2017 je pod doménou npd.cz zpřístupněno testovací rozhraní databáze projektu „*Národní právní dědictví*“ řešeného v rámci projektu podpořeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci programu NAKI II.

V lednu 2019 byla dokončena rekonstrukce prostor SVI, která zahrnula mj. rozšíření prostoru studovny a změnu dispozic místností s ohledem na lepší fungování střediska. Dále byla v rámci rekonstrukce provedena výměna podlah a kompletní obměna mobiliáře a technického zázemí, zejména pořízením multifunkční tiskárny a nových počítačů do studovny pro veřejnost a do nově zřízené studovny pro výzkumné pracovníky ústavu.

Popularizační aktivity jsou zaměřeny na širší odbornou i laickou veřejnost, která se jejich prostřednictvím může seznámit s výzkumem realizovaným v ÚSP a s jeho výsledky.

V listopadu roku 2019 se ústav tradičně zapojil do festivalu *Týden vědy a techniky* pořádaného AV ČR. V rámci hlavního programu přednesla H. Müllerová přednášku *Klimatická změna jako nový typ výzvy pro mezinárodní i vnitrostátní právo*, A. Krausová přijala účast v panelové diskusi na téma *Ethics, Bias and Artificial Intelligence* pořádané v rezidenci britského velvyslance. Na již rovněž tradičně pořádaném dni otevřených dveří se mohla veřejnost seznámit s činností ÚSP a nejnámějšími výsledky výzkumu.

Významnou roli v popularizaci výzkumné činnosti ÚSP hrají mediální vystoupení pracovníků ústavu. A. Krausová vystoupila v televizní diskusi v pořadu České televize Fokus Václava Moravce na téma *Umělá inteligence*. M. Hálová se účastnila televizní diskuse k dokumentu *Krajina v pohybu*, který byl natočen ve spolupráci s Českou televizí v rámci programu *Strategie AV21 Přírodní hrozby* k tématu *Péče o krajinu v prevenci nebezpečných přírodních jevů: historické, právní a společenské dimenze*. J. Drápal poskytl rozhovor Českému rozhlasu na téma *Justiční data máme, veřejnost se k nim ale nedostane*, L. Bezoušková poskytla rozhovor Radiu Wave na téma *svateb v abrahámovských náboženstvích*, A. Doležal poskytl rozhovor pro server aktuálně.cz k otázce připravovaného zákona o eutanazii a V. Güttler rozhovor portálu Česká justice k činnosti Ústavního soudu. Několik vystoupení v médiích se týkalo rovněž udělení prestižní prémie AV ČR Lumina quaeruntur H. Müllerové na projekt *Právo ochrany klimatu* a založení nové výzkumné jednotky pro řešení tohoto projektu. A. Krausová vystoupila v pořadu České televize *Sama doma* k tématu práv robotů, a D. Černý poskytl Českému rozhlasu rozhovor v rámci seriálu *Nadšení a obavy z umělé inteligence*.

Popularizaci výzkumné činnosti ÚSP dále sloužily popularizační publikace a články a rozhovory pracovníků ústavu v tisku. F. Emmert vydal v Nakladatelství Mladá fronta publikaci *Moderní české dějiny*, v nakladatelství Albatros Media publikaci *Sametová revoluce – česky a slovensky* a dále v Nizozemsku v nakladatelství REBO publikace

De Holocaust a De Wehrmacht. K. Eliáš uveřejnil v Lidových novinách článek k aktuálnímu tématu *dětských dlužníků* s názvem *Kvůli dětským dluhům není nutné vjet parním válcem do občanského zákoníku*, A. Krausová poskytla Lidovým novinám komentáře na témata *Nečtěte roboty*, *Člověk na prvním místě* a *Vyšší princip v éře robotů* a Deníku N rozhovor na téma *Kdo nese odpovědnost, když něco provede robot*. P. Agha poskytl rozhovor pro publikaci o *Strategii AV 21* k tématu *Globální konflikty a lokální souvislosti* na téma budoucnosti lidských práv a pro magazín *Studenta* rozhovor s názvem *Zločin a trest ve světě superhrdinů. Obstáli by naši oblíbenci v právním státě?* D. Černý uveřejnil v Lidových novinách řadu článků na témata *etiky, umělé inteligence a autonomních vozidel*.

Tradiční formou popularizace jsou i vystoupení pracovníků ústavu na různých veřejných akcích. Příkladem lze uvést účast J. Drápala v diskusi pořádané spolkem *Science Café* na téma *Jaké ukládáme v ČR tresty* a přednášku T. Sobka s názvem *Může mít liberál vlastní názor* na akci *Noc práva* pořádané spolkem *Nugis Finem*.

4 — Hodnocení další a jiné činnosti

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.,
neprováděl v roce 2019 další ani
jinou činnost.

5 — Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V návaznosti na závěry veřejnosprávní finanční kontroly ze strany zřizovatele, která proběhla v Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., v roce 2018, došlo v průběhu roku 2019 ke komplexní fyzické inventarizaci majetku, která byla dokončena v prvním čtvrtletí roku 2020. V průběhu roku 2019 se ukázala potřeba dalších personálních změn na pozicích mzdové účetní, finanční účetní a vedoucí hospodářské správy, které se podařilo realizovat, a to i přes ne zcela příznivou situaci na trhu práce. Personální obměna přinesla výrazné zkvalitnění a zefektivnění práce oddělení hospodářské správy. K pozitivnímu vývoji v toto směru přispěla i výměna auditora. Na tuto pozici byla vybrána a dozorčí radou schválena společnost 22 hlav s. r. o.

V roce 2019 nebyla uložena žádná opatření k odstranění nedostatků v hospodaření Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

6 — Finanční Informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj

Rozpočet Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. je dlouhodobě růstový, stabilní a je vždy rozvrhován jako vyrovnaný. Vedení ústavu bude kromě institucionální podpory od zřizovatele i nadále usilovat o získání veřejných podpor v podobě grantů od různých poskytovatelů (zejména Horizon 2020, TA ČR, GA ČR a MPSV) a dalších podpor v rámci prostředků rozpočtové kapitoly AV ČR. Vlastní činností bude dále ústav získávat výnosy z vydávání periodických publikací, neperiodických publikací, souvisejících licenčních poplatků a pronájmu nebytových prostor. V roce 2019 nebyly čerpány žádné prostředky z rezervního fondu. Konečný stav rezervního fondu k 31. 12. 2019 byl 2.545.788,91 Kč.

7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Institucionální podpora Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., byla zřizovatelem v roce 2019 navýšena jednak za účelem zvýšení mezd, které by i oblast výzkumu a vývoje mělo přiblížit trendu růstu mezd probíhajícímu v posledních letech v ostatních složkách veřejného sektoru, a dále za účelem rozvíjení výzkumu, a to zejména v oblastech, ve kterých ÚSP získává postavení vůdčí nebo přední vědecké instituce na vnitrostátní, případně středoevropské úrovni. Zvýšené úsilí bude věnováno prohloubení vědecké výchovy a rozvoji interdisciplinárních témat vytvářejících synergické efekty spolupráce s veřejnými vysokými školami, zejména naplnění a realizaci nově akreditovaných interdisciplinárních společných doktorských studijních programů. Vědecká činnost v roce 2020 bude pokračovat v souladu s vědeckou koncepcí Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

8 — Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., neměl v roce 2019, kromě výše uvedených aktivit v oblasti pořádání akcí, řešení projektů a výzkumu v oblasti práva životního prostředí, aktivity v oblasti ochrany životního prostředí, se standardní výjimkou třídění odpadů.

9 — Aktivity v oblasti pracovníprávních vztahů

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., zaměstnával v k 31. 12. 2019 celkem 74 zaměstnanců, z toho 68 s vysokoškolským vzděláním. Z celkového počtu zaměstnanců bylo 60 výzkumných pracovníků.

Počet zaměstnanců přepočtený na plné pracovní úvazky k 31. 12. 2019 činil 48,37.

Průměrný výdělek v roce 2019 byl ve výši 38 262 Kč.

V průběhu roku 2019 bylo přijato 19 nových zaměstnanců, pracovní poměr skončil 10 zaměstnancům.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., umožňuje svým zaměstnancům zvyšování kvalifikace účastí na odborných školeních a v externím studiu. Dbá v této souvislosti mj. o prohlubování jazykových znalostí svých zaměstnanců, a to zejména prostřednictvím jazykových kurzů organizovaných na půdě Akademie věd ČR. Doktorandi navštěvují Kurzy základů vědecké práce pořádané Akademií věd ČR.

10 — Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím¹

- a — počet podaných žádostí o informace: 1
 b — počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0
 c — počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0
 d — popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona o svobodném přístupu k informacím, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: v roce 2018 neproběhlo soudní řízení ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a nevznikly proto žádné náklady,
 e — výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0
 f — počet stížností podaných podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0
 g — další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím: 0

¹ — Údaje požadované podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
ředitel

MINISTERSTVO
JUSTICE
ČESKÉ REPUBLIKY
15. listopadu 2019

Přílohou této výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu.

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky sestavené k 31.12.2019

v organizaci

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.

Praha, 6. května 2020

ÚVODNÍ ÚDAJE

Subjekt, u něhož bylo provedeno ověření

Organizace: Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.
Adresa: Národní 117/18, Praha 1, 116 00, Česká republika
IČ: 683 78 122
Předmět činnosti:

- vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky.

Příjemce zprávy

zřizovatel

Předmět ověřování

účetní závěrka sestavená k 31.12.2019 za účetní období 1.1.2019 – 31.12.2019

Termín provedení auditu

průběžný: 24.10.2019 – 4.11.2019
finální: 23.3.2020 – 6.5.2020

Ověření provedl a zprávu auditora zpracoval

22HLAV s.r.o.
Všebořická 82/2, Ústí nad Labem
oprávnění KAČR č. 277
člen mezinárodní asociace nezávislých profesionálních firem
MSI Global Alliance, Legal & Accounting Firms

odpovědný auditor: Ing. Kamila Neradová, oprávnění KAČR č. 2091

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

určena zřizovateli organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.

Zpráva o ověření účetní závěrky

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. (dále také „Organizace“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2019, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2019 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Organizaci jsou uvedeny v bodě I. přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka **podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. k 31.12.2019 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2019** v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Organizaci nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Jiné skutečnosti

Účetní závěrka k 31. prosinci 2018 byla ověřena jiným auditorem, který ve své zprávě ze dne 25.července 2019 vydal k této účetní závěrce výrok s výhradou možných vlivů skutečností, že nebylo možné ověřit hodnotu dlouhodobého majetku, neboť nebyl dodržen Příkaz ředitele a nebyla provedena fyzická inventura tohoto majetku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá [statutární orgán] Organizace.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámit se s ostatními informacemi a posoudit, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů

na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tedy zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobitelné ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Ostatní informace jsme do data naší zprávy neobdrželi, a proto se k nim nevyjadřujeme. Pokud po seznámení s nimi usoudíme, že obsahují významnou (materiální) nesprávnost, jsme povinni předat tuto informaci osobám pověřeným správou a řízením účetní jednotky.

Odpovědnost ředitele a dozorčí rady Organizace za účetní závěrku

Ředitel Organizace odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je ředitel Organizace povinen posoudit, zda je Organizace schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy ředitel plánuje zrušení Organizace nebo ukončení její činnosti, respektive kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví v Organizaci odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol ředitelem.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Organizace relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti ředitel Organizace uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky ředitelem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Organizace nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková

významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Organizace nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Organizace ztratí schopnost nepřetržitě trvat.

- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat ředitele a dozorčí radu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

22HLAV s.r.o.
člen mezinárodní asociace nezávislých profesionálních firem
MSI Global Alliance, Legal & Accounting Firms
Všebořická 82/2, 400 01 Ústí nad Labem
oprávnění KAČR č. 277

V Praze, dne 6. května 2020

Digitálně podepsal
Ing. Kamila
Neradová
Datum: 2020.05.06
11:38:54 +02'00'

Ing. Kamila Neradová
oprávnění KAČR č. 2091

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

ROZVAHA

Sestaveno k 31.12.2019

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
znění pozdějších předpisů

IČO		(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)	
68378122			
Číslo	Název	Stav	
		k 01.01.2019	k 31.12.2019
A	A.Dlouhodobý majetek celkem	3 687	3 368
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	981	756
A.I.2	2.Software	572	665
A.I.5	5.Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	266	
A.I.6	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	143	91
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	13 979	11 918
A.II.1	1.Pozemky	011	347
A.II.3	3.Stavby	013	5 910
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory	014	5 495
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	909
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019	1 318
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	-11 272	-9 306
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru	030	-95
A.IV.5	5.Oprávký k ostatnímu DNM	033	-266
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám	034	-5 311
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věcí	035	-4 691
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM	038	-909
B	B.Krátkodobý majetek celkem	7 350	18 009
B.I	I.Zásoby celkem	444	480
B.I.5	5.Výrobky	046	444
B.II	II.Pohledávky celkem	2 033	12 567
B.II.1	1.Odběratelé	052	1 438
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	055	435
B.II.5	5.Ostatní pohledávky	056	7
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057	56
B.II.17	17.Jiné pohledávky	068	15
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	069	470
B.II.19	19.Opravná položka k pohledávkám	070	-373
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	4 628	4 350
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	3
B.III.2	2.Ceniny	073	252
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	4 374
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	245	612
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	245
	AKTIVA CELKEM	11 037	21 376

Nedílnou součástí této zprávy jsou následující přílohy:

- Rozvaha k 31.12.2019
- Výkaz zisku a ztráty za období 1.1.2019 – 31.12.2019
- Příloha v účetní závěrce za období 1.1.2019 – 31.12.2019

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

ROZVAHA

Sestaveno k 31.12.2019

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
znění pozdějších předpisů

IČO		Číslo řádku	Stav	
68378122			k 01.01.2019	k 31.12.2019
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)				
Číslo	Název			
A	A. Vlastní zdroje celkem	083	7 074	6 134
A.1	Líčenka celkem	084	7 044	6 647
A.I.1	1. Vlastní jmění	085	3 687	3 368
A.I.2	2. Fondy	086	3 357	3 279
A.II	II. Výsledek hospodaření celkem	088	30	-513
A.II.1	1. Účet výsledku hospodaření	089		-288
A.II.2	2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	090	30	
A.II.3	3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	091		-225
B	B. Cizí zdroje celkem	092	3 962	15 243
B.III	III. Krátkodobé závazky celkem	103	3 655	14 880
B.III.1	1. Dodavatelé	104	342	161
B.III.4	4. Ostatní závazky	107		24
B.III.5	5. Zaměstnanci	108	1 488	2 009
B.III.6	6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	37	82
B.III.7	7. Závazky k institucím SZ a VZP	110	736	1 088
B.III.9	9. Ostatní přímé daně	112	282	472
B.III.10	10. Daň z přidané hodnoty	113	433	337
B.III.11	11. Ostatní daně a poplatky	114	9	140
B.III.12	12. Závazky ze vztahu k SR	115		10 335
B.III.17	17. Jiné závazky	120	116	21
B.III.22	22. Dohadné účty pasivní	125	213	210
B.IV	IV. Jiná pasiva celkem	127	307	363
B.IV.1	1. Výdaje příštích období	128	114	92
B.IV.2	2. Výnosy příštích období	129	193	271
	PASIVA CELKEM	130	11 037	21 376

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. 116 00 Praha 1 - Nové Město Národní 18	JUDr. Ján Matejka, PhD. Podpis odpovědné osoby :	Ing. Hana Otáhalíková Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
	v.v.i.	Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky
		Okamžik sestavení : 28.4.2020

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

Výkaz zisku a ztráty - celkové součty

Od 01.01.2019 do 31.12.2019

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
znění pozdějších předpisů

IČO		Číslo řádku	Činnost			
68378122			Hlavní	Další	Jiná	Celkem
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)						
Číslo	Název					
A	A. Náklady					
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	8 818		8 818	
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	1 670		1 670	
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	923		923	
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	1 016		1 016	
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	152		152	
A.I.6	6. Ostatní služby	008	5 058		5 058	
A.II	II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktívace	009	-36		-36	
A.II.7	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	010	-36		-36	
A.III	III. Osobní náklady	013	32 671		32 671	
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	24 324		24 324	
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	7 290		7 290	
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	774		774	
A.III.14	14. Ostatní sociální náklady	018	283		283	
A.IV	IV. Daně a poplatky	019	143		143	
A.IV.15	15. Daně a poplatky	020	143		143	
A.V	V. Ostatní náklady	021	238		238	
A.V.16	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	022	16		16	
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	4		4	
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	217		217	
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	826		826	
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	765		765	
A.VI.24	24. Prodaný dlouhodobý majetek	031	62		62	
	Náklady celkem	039	42 661		42 661	
B	B. Výnosy					
B.I	I. Provozní dotace	041	37 046		37 046	
B.I.1	1. Provozní dotace	042	37 046		37 046	
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	720		720	
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	4 607		4 607	
B.IV.8	8. Kurzové zisky	052	1		1	
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053	511		511	
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054	4 095		4 095	
	Výnosy celkem	061	42 373		42 373	
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	062	-288		-288	
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění	063	-288		-288	

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. 116 00 Praha 1 - Nové Město Národní 18	JUDr. Ján Matejka, PhD. Podpis odpovědné osoby :	Ing. Hana Otáhalíková Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
	v.v.i.	Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky
		Okamžik sestavení : 28.4.2020

Příloha v účetní závěrce 2019 dle vyhlášky 504/2002 Sb.

A. Popis účetní jednotky

Účetní jednotka: Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Sídlo: Národní 117/18, 116 00, Praha 1
IČ: 68378122
DIČ: CZ68378122
Právní forma: veřejná výzkumná instituce (v. v. i.)
Statutární zástupce - ředitel: JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
Zástupce ředitele: JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- **Externí členové:** prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. Lenka Pitrová, CSc.
PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D.
- **Interní členové:** JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda
JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda
JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.
JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
- **Tajemník:** JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- **Předseda:** PhDr. Jiří Beneš
- **Místopředsedkyně:** PhDr. Jarmila Čermáková
- **Členové:** doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D.
JUDr. Michal Švorc
Ing. Petr Bobák, CSc.
- **Tajemník:** JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Rozvahový den: 31. 12. 2019

Účetní závěrku sestavil: Ing. Hana Otáhalíková

Účel vzniku:

Účelem zřízení Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen ÚSP) je uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti práva, přispívání k využití jeho výsledků a zajišťování infrastruktury výzkumu.

Předmět hlavní činnosti:

Předmětem hlavní činnosti ÚSP je vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. ÚSP svou činností přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké a právní informace, včetně vyvíjení specifických právních software. Vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky.

V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum.

ÚSP neprovozuje žádnou další činnost dle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

B. Zřizovatel a vznik

Zřizovatelem ÚSP je Akademie věd ČR – organizační složka státu, IČ 60165171 se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1.

ÚSP vznikl ke dni 1. 1. 2007 na základě zákona č. 351/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

C. Účetní období

Účetní období: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2019

D. Použité účetní metody a zásady účetnictví

ÚSP zpracoval v roce 2019 účetní závěrku v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví v platném znění.

Účetnictví respektuje obecné účetní zásady, především zásadu o oceňování majetku historickými cenami, zásadu účtování ve věcné a časové souvislosti, zásadu opatrnosti a předpoklad schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách.

V roce 2019 došlo ke změně účtování nároku projektových dotací od GA ČR, TA ČR a jiných poskytovatelů. Poskytnutá dotace se účtuje zálohově, nárok na dotaci ve výši uznaných nákladů projektu se účtuje přes dohadné položky aktivní. Výše uznaných nákladů projektu a zálohová dotace budou vypořádány v následujícím účetním období po schválení dílčí nebo závěrečné zprávy poskytovatelem. Z tohoto důvodu došlo k navýšení částek vykazovaných na řádcích B.II.18 – Dohadné účty aktivní v aktivech a B.III.12 – Závazky ve vztahu k SR v pasivech.

Údaje v této účetní závěrce jsou vyjádřeny v tisících korunách českých (tis. Kč).

• Způsoby zpracování účetních záznamů

ÚSP využívá pro zpracování finančního účetnictví informačně ekonomický systém iFIS společnosti BBM spol. s r. o.; IČ: 407 55 592 se sídlem: Kocínova 138/5; 397 01, Písek a pro zpracování mzdového účetnictví mzdový systém EGJE | společnosti Elanor spol. s r. o.; IČ: 158 87 219 se sídlem: Jemnická 1138/1, 140 00, Praha 4.

• Způsoby a místa uschovy účetních záznamů

Účetní záznamy ÚSP jsou zálohovány v elektronické verzi na základě Servisní smlouvy uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., současně ÚSP uschovává účetní záznamy v tištěné podobě, které archivuje v souladu se zákonem o účetnictví v platném znění.

- **Způsoby oceňování a odpisování, pokud je jejich znalost významná pro posouzení finanční, majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, odchylky od účetních metod podle § 7 odst. 5 zákona s uvedením vlivu na majetek a závazky, na finanční situaci a výsledek hospodaření účetní jednotky.**

Dlouhodobým majetkem se rozumí majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a jehož ocenění je vyšší než 40 tis. Kč u hmotného a 60 tis. Kč u nehmotného majetku v jednotlivém případě.

Dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady s pořízením související, přičemž úroky nejsou součástí pořizovací ceny dlouhodobého majetku. Náklady na technické zhodnocení dlouhodobého majetku zvyšují jeho pořizovací cenu.

ÚSP odpisuje metodou lineárních rovnoměrných účetních odpisů. Výše odpisu je stanovena vnitřním předpisem. Odpisy jsou účtovány měsíčně jednou dvanáctinou stanovených ročních odpisů. Majetek se začíná odepisovat následující měsíc po zavedení do užívání. Odpisy jsou účtovány v souladu s § 38 vyhlášky č. 504/2002 Sb. na účet 551 souvztažně s účtem opravek. Současně dochází ke snižování zůstatku účtu 901- Vlastní jmění, a to jak proti účtu 649 – Jiné ostatní výnosy (ve výši odpisů z majetku financovaného z investiční dotace), tak proti účtu 916 – Fond reprodukce majetku (tvorba fondu ve výši odpisů z majetku financovaného z vlastních zdrojů).

Drobný hmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 3 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován v operativní evidenci a na podrozvahových účtech 98900 a 98901, na které byla k 31. 12. 2019 zaúčtována hodnota tohoto majetku dle inventury k 31. 12. 2019. Ve výjimečných případech eviduje účetní jednotka v podrozvahové evidenci drobný majetek s nižší pořizovací cenou (např. elektrické přístroje, u kterých je povinně prováděna revize, čtečky, digitální fotoaparáty apod.).

Drobný nehmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 7 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován v operativní evidenci a na podrozvahovém účtu 98902, na který byla k 31. 12. 2019 zaúčtována hodnota tohoto majetku dle inventury k 31. 12. 2019.

- **Způsob účtování o zásobách**

ÚSP eviduje v zásobách výrobky – publikace a časopisy, které prodává. Povinné výtisky a autorské výtisky jsou zdarma. O výrobcích účtuje způsobem B.

- **Způsob tvorby a výše opravných položek a rezerv za uzavírané účetní období**

ÚSP v roce 2019 netvořil opravné položky ani rezervy.

- **Způsoby oceňování použité při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu**

Pohledávky a závazky vyjádřené v cizí měně se přepočítávají na českou měnu k okamžiku uskutečnění účetního případu denním kurzem ČNB (tj. kurzem vyhlášeným ČNB k předchozímu pracovnímu dni). K rozvahovému dni se provádí přepočet aktiv a závazků v cizí měně kurzem ČNB platným k rozvahovému dni.

Nakoupená cizí měna se přepočítává na českou měnu platným kurzem peněžního ústavu, u které byl nákup či prodej uskutečněn.

- E. **Způsoby stanovení reálné hodnoty příslušného majetku a závazků podle zákona**

ÚSP nemá majetek ani závazky oceňované reálnou hodnotou (nevlastní cenné papíry ani deriváty).

- F. **Výše a povaha jednotlivých položek výnosů a nákladů, které jsou mimořádné svým objemem nebo původem**

ÚSP v roce 2019 nevykázal výnosy nebo náklady, které by byly mimořádné svým objemem nebo původem.

- G. **Název, sídlo a právní forma každé účetní jednotky, v níž je účetní jednotka společníkem s neomezeným ručením**

ÚSP nedrží žádný podíl v jakékoliv podobě.

- H. **Položky dlouhodobého majetku v tis. Kč**

	Název účtu	PZ k 1. 1. 2019	Přírůstky	Úbytky	KZ k 31. 12. 2019
0130	Software	572	93	0	665
0190	Ostatní DNM	266	143	408	0
0211	Budovy, Stavby	5 910	1 238	0	7 148
0224	PS - pracovní stroje a zařízení	584	-257	0	327
0225	PS - přístroje a zvl. tech. zařízení	2 493	618	1 818	1 292
0226	PS - dopravní prostředky	970	0	0	970
0227	PS - inventář	1 449	138	244	1 343
0280	PS - drobný DHM 3-40 tis.	909	0	417	492
0310	Pozemky	347	0	0	347
0410	DNM - programové vybavení	143	135	186	91
0420	DHM ostatní	0	419	419	0
0422	PS - stavby	847	391	1 238	0
0427	PS - inventář	232	-156	77	0
0428	PS - výpočetní technika	238	-187	51	0
0520	Poskytnuté zálohy na DHM	0	200	200	0
0730	Oprávky k softwaru	-95	0	208	-304
0790	Oprávky k ostatnímu DNM	-266	408	143	0
0810	Oprávky ke stavbám	-5 311	0	134	-5 446
0820	Oprávky k samost. movitým věcem	-4 691	2 063	436	-3 065
0880	Oprávky k DDHM /3-40 tis./	-909	417	0	-492
	Celkem	3 687	11 642	9 348	3 368

Opravné položky k majetku nebyly tvořeny. Úroky nebyly zahrnuty do ocenění majetku.

Na podrozvahových účtech je evidována hodnota drobného dlouhodobého majetku ve výši 3 314 tis. Kč.

- I. **Informace o celkové odměně přijaté auditorem za povinný audit roční účetní závěrky a celkové odměně přijaté auditorem za jiné ověřovací služby, za daňové poradenství a jiné neauditorské služby**

V nákladech roku 2019 je evidována částka 118.217,- Kč za auditorské služby (z toho společnost DILIGENS s.r.o obdržela 66.550,- Kč za audit účetní závěrky k 31. 12. 2018 a 27.467,- Kč za audit projektu VISEGRAD; společnost 22 HLAV, s.r.o obdržela odměnu 24.200,- Kč za průběžný audit pro účely účetní závěrky k 31. 12. 2019)

- J. **Název jiných účetních jednotek, v nichž účetní jednotka sama nebo prostřednictvím třetí osoby jednající jejím jménem a na její účet drží podíl, tento podíl může být i v podobě držených akcií, s uvedením výše tohoto podílu, u akcií s uvedením počtu, jmenovité hodnoty, popřípadě počtu kusových akcií, a druhu těchto akcií, jakož i výše základního kapitálu, vlastního jmění, fondů a zisku nebo ztráty této jiné účetní jednotky za minulé účetní období.**

ÚSP nedrží žádný podíl v jakémkoliv podobě.

- K. **Přehled splatných dluhů pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, přehled splatných dluhů veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky u místně příslušných finančních a celních orgánů s uvedením částek, datem vzniku a splatnosti.**

ÚSP neeviduje k 31. 12. 2019 žádné splatné závazky vůči ČSSZ na pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zdravotním pojištěním na veřejném zdravotním pojištění ani nemá žádné evidované daňové nedoplatky u příslušných finančních a celních orgánů. V účetnictví jsou k 31. 12. 2019 evidovány závazky z titulu zákonných odvodů za období 12/2019 (odvody na pojistném a daních z titulu mezd, DPH, daně silniční, srážkové daně a odvodu z povinného podílu OZP), které byly uhrazeny v roce 2020.

- L. **Počet a jmenovitá hodnota akcií nebo podílů, nebo nemají-li jmenovitou hodnotu informace o jejich ocenění.**

ÚSP v roce 2019 neevidoval žádné akcie či podíly, nehospodaří s žádnými majetkovými cennými papíry, ani nehospodaří s žádnými vyměnitelnými a prioritními dluhopisy.

- M. **Částky dluhů, které vznikly v daném účetním období a u kterých zbytková doba splatnosti k rozvahovému dni přesahuje pět let, jakož i o výši všech dluhů účetní jednotky, krytých zárukou danou touto účetní jednotkou, s uvedením povahy a formy záruky; tyto informace se uvádějí odděleně pro položku každého věřitele podle struktury rozvah.**

ÚSP neeviduje žádné takové dluhy.

- N. **Celková výši finančních nebo jiných dluhů, které nejsou obsaženy v rozvaze.**

ÚSP neeviduje žádné finanční nebo jiné závazky neobsažené v rozvaze k 31. 12. 2019.

- O. **Výsledek hospodaření v členění na hlavní a hospodářskou činnost a pro účely daně z příjmů.**

V roce 2019 vykonával ÚSP pouze hlavní činnost a výsledek hospodaření z této činnosti činil ztrátu ve výši 288 tis. Kč. Z důvodu účetních oprav skutečností týkajících se minulých účetních období vykázal dále ÚSP k 31. 12. 2019 neuhrazenou ztrátu minulých let ve výši 225 tis. Kč. Ztráta běžného roku, stejně jako neuhrazená ztráta minulých let bude kryta z rezervního fondu.

ÚSP nevykonává hospodářskou činnost.

- P. **Počet pracovníků a údaje o počtu a postavení zaměstnanců pokud jsou zároveň členy statutárních, kontrolních nebo jiných orgánů určených statutem, stanovami nebo zřizovací listinou**

Průměrný evidenční počet zaměstnanců v roce byl k 31. 12. 2019 celkem 74 zaměstnanců, v přepočteném počtu 48,37 zaměstnanců.

Osobní náklady (v tis. Kč)	32 671
z toho:	
- mzdové náklady	24 324
- zákonné sociální pojištění	7 290
- zákonné sociální náklady	774
- ostatní sociální náklady	283

Orgány ÚSP jsou dle § 16 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích: ředitel, dozorčí rada ÚSP a rada ÚSP.

- ředitel je vedoucím vědeckým pracovníkem
- 4 interní členi rady ÚSP jsou voleni shromážděním výzkumných a odborných pracovníků ÚSP
- 1 interní člen dozorčí rady ÚSP je jmenován Akademickou radou AV ČR z řad zaměstnanců ÚSP.

- Q. **Výše odměn a funkčních požitků členů orgánů za účetní období**

V roce 2019 byly stanoveny a vyplaceny odměny členům Dozorčí rady ÚSP a Rady ÚSP ve výši 159,6 tis. Kč. Tyto odměny jsou součástí celkových mzdových nákladů vykázaných v bodě P.

- R. **Účast členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.**

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., v roce 2019 uzavřel 3 smluvní vztahy v osobách, ve kterých byla účast členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků, ale jednalo se o smluvní vztahy minoritní hodnoty.

- S. **Způsob zjištění základu daně z příjmů, použitých daňových úlevách a způsobech užití prostředků v běžném účetním období získaných z daňových úlev v předcházejících zdaňovacích obdobích, v členění za jednotlivá zdaňovací období podle požadavku zákona upravujícího daně z příjmů.**

Výpočet základu daně a daně z příjmů včetně zpracování daňového přiznání zajišťuje pro ÚSP dlouhodobě daňový poradce Ing. Pavel Kriegsman. Při zajištění daňového základu je postupováno v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmu ve znění pozdějších

předpisů a dle § 20 tohoto zákona jsou uplatňovány položky snižující základ daně. Za rok 2019 vykáže ÚSP daňovou ztrátu ve výši ca 80 tis. Kč.

T. Významné položky z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, u kterých je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplývají přímo ani nepřímo z rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

• **Přijaté dotace**

Poskytovatel dotace	částka v tis. Kč	
	provozní	investiční
AV ČR (institucionální - podpora VO)	19 536,00	-
AV ČR (institucionální - dotace na činnost)	6 616,00	445,00
Grantová agentura ČR	3 232,00	-
Technologická agentura ČR	4 193,00	-
Ostatní poskytovatelé (např. MPSV)	3 469,00	-
Dotace celkem	37 046,00	445,00

• **Opravné položky k pohledávkám**

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení vytvořené v minulých obdobích v celkové výši 373 tis. Kč zůstávají v roce 2019 nezměněné, neboť insolvenční řízení nadále trvají.

• **Opravy účtování**

V roce 2019 byly provedeny opravy účtování minulých let (zejména dlouhodobého majetku a závazků a pohledávek), které byly z důvodu jejich významnosti a zachování zásady věrného zobrazení předmětu účetnictví v účetní závěrce vykázány přímo ve vlastním kapitálu na účtu 932 – Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta. V důsledku oprav byla vykázána neuhrazená ztráta ve výši 225 tis. Kč.

U. Přehled o přijatých a poskytnutých darech, dárcích a příjemcích těchto darů

V roce 2019 přijal ÚSP knižní dary v hodnotě 28 tis. Kč a ÚSP neposkytl žádné knižní ani jiné dary.

V. Přehled o veřejných sbírkách podle zákona upravujícího veřejné sbírky, s uvedením účelu a výši vybraných částek.

ÚSP v roce 2019 nepořádal veřejné sbírky.

W. Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období, zejména rozdělení zisku.

Výsledek hospodaření v roce 2018, zisk 30.154,94 Kč, byl na základě rozhodnutí Rady ÚSP převeden do rezervního fondu.

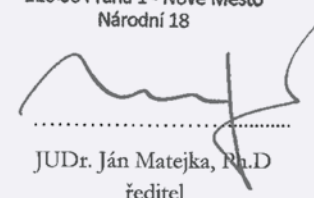
X. Další údaje (podle zvláštních právních předpisů a rozhodnutí účetní jednotky), které nejsou v příloze uvedeny, ale mají významnou vypovídající schopnost o ekonomické činnosti účetní jednotky

V roce 2019 jsou všechny podstatné údaje, jenž vypovídají o ekonomické činnosti, zachyceny v předchozích bodech. Účetní jednotka v roce 2019 neprovedla žádné významné operace s vlivem na posouzení finanční situace účetní jednotky, které nejsou vykázány v rozvaze.

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události (podle § 19 odst. 5 zákona o účetnictví v platném znění). Statutární orgán rovněž prohlašuje, že mu nejsou známy žádné skutečnosti ani rizika, které by bránily pokračování v činnosti i v roce 2020.

V Praze dne 28. dubna 2020

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
116 00 Praha 1 - Nové Město
Národní 18

.....
JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
ředitel

Výroční zpráva
o činnosti
a hospodaření
za rok 2019

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Národní 18, 116 00
Praha 1 — Nové Město
T +420 221 990 711 (ústředna)
ilaw@ilaw.cas.cz
www.ilaw.cas.cz
Grafický design: Symbiont

© 2020 Praha
Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

